BRABANT STRIP
MAGAZINE

Gratis tijdschrift voor leden van Brabant Strip

met deze maand:

Pats
Hurey
Merho
Kiekebanus
Edward de Rop
en...

Studio Vandersteen op de planeet Fiksion
Beam us up, Willy!

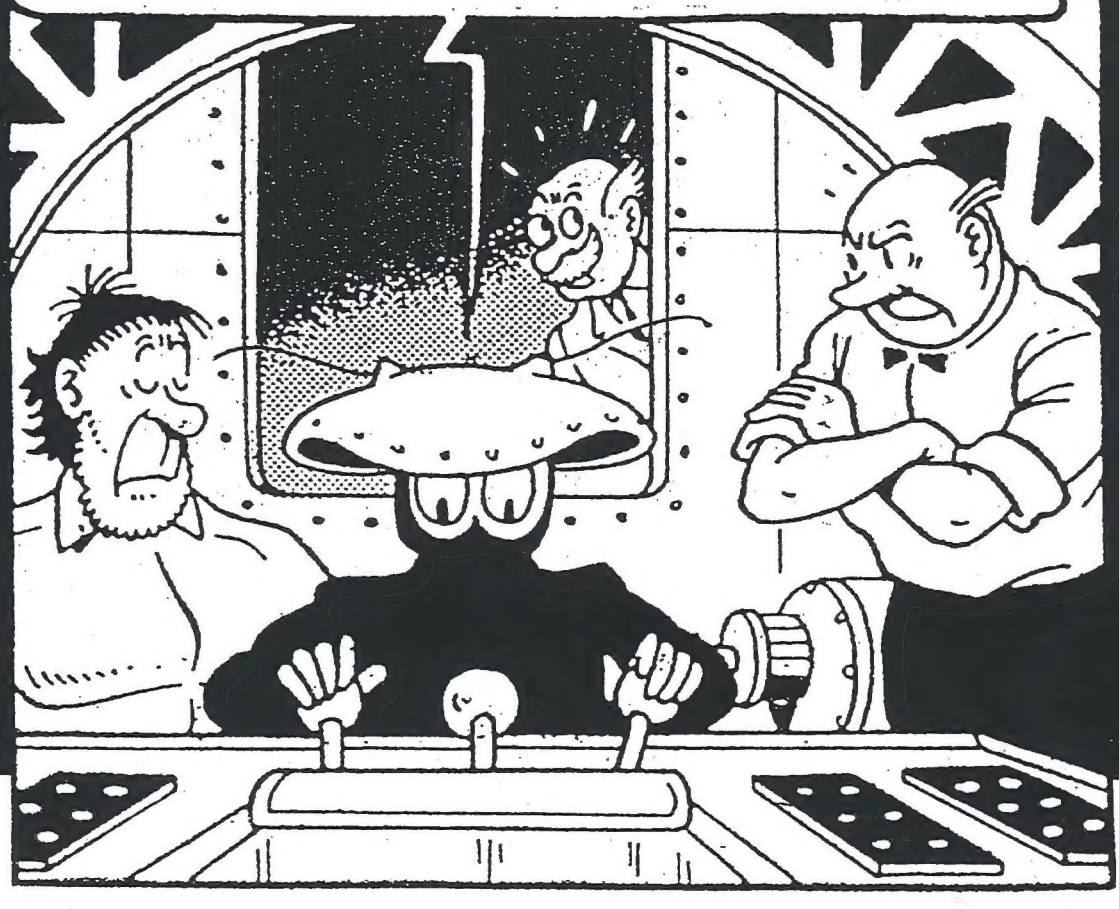

nr.38 mei 1996

BRABANT STRIP MAGAZINE

Het Vlaamse stripinformatieblad,
een uitgave van Brabant Strip, vereniging van stripliefhebbers.

Redactieadres:
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel: 052/30.50.40

Lidgeld 1996:
(B): 600fr., nr.979-7702011-22

(Nl): 37,50 Nlg, Giro 7164404
(t.a.v. Henk Zonsveld
Meilag 38, 1619 XX Andijk).

INHOUD

Studio Vandersteen..... 4

Pats 9

De moedige medewerkers 17

Reclamestrips 25

Voor de voorplaat en veruit de meeste fragmenten in dit nummer:
© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

REDACTIE

Jean Smits, Frank Huygens, Yves Kerremans, Wim Cludts, J.P. Legein, Willem Gay, Bart Persoons,

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken.

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming.

Trop is teveel

Dit bekende Brusselse gezegde wordt wel eens bovengehaald wanneer het echt genoeg geweest is.
We weten niet of het deze maand van toepassing is, maar het is hier weer redelijk vol geworden.
Wat hebben Vandersteen, Hurey, Bert en Betty, Marc Sleen, Edward De Rop, Hugo Vermant, Merho, Pats I en Pats II, Willy Linthout en Gommaar Timmermans met elkaar te maken? Wel, ze staan er deze maand allemaal in en we doen een poging om ons eigen record zoveelmogelijk-combineren te verbeteren.
Bovendien is er ook teveel agenda om hier nog een lap tekst aan toe te voegen, en vermits er heel wat interessante activiteiten zijn, is dat dus zeer goed nieuws!
De redactie.

Agenda

De massa interessante activiteiten in en rond Brussel zullen elke stripliefhebber dit jaar tot minstens één bezoek verleiden.

tot 26 mei **Brussel.**
Tentoonstelling rond Yves Chaland. Niet twijfelen: op naar het B.C.B. 02/219.19.80

1 juni t/m 20 oktober **Klein-Willebroek.**
De boerenkrijg in het stripverhaal Sashuismuseum (Sasplein)

Ongetwijfeld een boeiende tentoonstelling met o.a. werk van Vandersteen, Hec Leemans, Tibos, Yves Swolfs, waar ook originelen te zien zullen zijn. Voor de affiche werd een originele plaat uit *Het broebelend fleske* gebruikt.
za: 13-17 u., zo: 10-12, 13-17u.
03/860.03.67

1&2 juni **Haarlem.**
Stripdagen Haarlem
info: 023-5329506

tot 8 juni **Brussel.**
Tentoonstelling originelen Sarajevo Tango in het SAS-hotel, Wolvengracht 47, 02/219.28.28

van 16 mei tot 6 juni **Rochefort.**
Overzichtstentoonstelling rond Roba in het Cultureel Centrum des Roches 084/21.25.37

20 juli t/m 11 augustus **Koksijde.**
11° Stripfestival.

27 juli t/m 18 augustus **Middelkerke.**
Stripfestival.

28 juli & 11 augustus **Koksijde.**
Ruilbeurzen kerkplein, 10u.
058/-51.88.10.

31 aug & 1 sept **Valkenswaard.**
11de Brabants Stripspektakel in zaal Valkencourt.
011/66.14.73

tot 15 september **Brussel.**
Tentoonstelling in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis waarin de bronnen van o.a. Hergé, Jacobs en Bob De Moor getoond worden. Kopieerden zij elkaars tekeningen? Nee, in dit sfeervolle museum kwamen ze schetsen maken van gekrompen Jivaro-hoofden (*Het gebroken Oor)*, de Inca-mummie (*De zeven kristallen bollen)*, Egyptische goden (*Het geheim van de pyramide),* en andere voorwerpen die ons zo vertrouwd zijn. Een absolute aanrader!
In het Jubelpark. 02/741.72.11

29 september **Gent.**
1ste Gents Stripfestival in het Internationaal Congrescentrum in het Citadelpark. 10u.
09/221.41.90

12&13 oktober **Breda.**
Stripdagen in Het Turfschip. Misschien de laatste?

25,26,27 oktober **Brussel.**
11de Brussels Oldtimer salon, met unieke tentoonstelling rond Michel Vaillant. Jean Graton signeert. 02/582.08.57

17 november **Vilvoorde.**
Stripbeurs in zaal Star, Nolet de Brauwerestraat, 10u
02/252.21.68

tot 31 december **Brussel.**
Tentoonstelling over de Beroemde Belgische Bollen in de strip, in het Atomium zelf. Je herkent het van ver.

Komkommerkolom.

Opnieuw U.F.O.'s gesignaleerd! (*)

De geheimzinnige noir et blanc

De ware **tintinofiel** bevond zich op zaterdag 27 april te Parijs waar het veilingshuis Drouot de vijfde *Tintinomanie* organiseerde. Zo'n 250 geïnteresseerden woonden het gebeuren bij, waarvan de meesten naar het schijnt louter als toeschouwer.
Bij prijzen die vier tot vijfmaal de normale verkoopprijzen overtroffen hoeft het niemand te verwonderen dat de gewone verzamelaar de knip op de portemonnee houdt voor een *Les cigares du Pharaon (1934)*, die voor 310.000 Bfr. van eigenaar verwisselde. Van de 446 loten haalde een originele pagina van *De juwelen van Bianca Castafiore* (ingezet voor 900.000 Bfr.) het hoogste bod: anderhalf miljoen Belgische frank. Verder ging een *L'étoile mysterieuse* met afwisselend zwart-witte en kleurpagina's uit 1944 onder de hamer voor 96.000FF (zo'n 585.000 Bfr.).
Zwart-wit??? Kijk het eens na: de eerste druk van dit album dateert van 1942, en zoals bekend was dit het eerste *Tintin*-album dat onmiddellijk in kleur verscheen. Een absolute rariteit dus, volgens insiders een proef-exemplaar uit het archief van Casterman. Conclusie? Als je op de rommelmarkt iets vindt dat niet bestaat: onmiddellijk kopen. U.F.O.'s bestaan wel degelijk. Ook al is het wetenschappelijk niet verantwoord.

Rommelen in Rio

Dat was ook de mening van een gelukkige verzamelaar die op de beurs in Brugge drie oude Suske en Wiskes uit 1958 aantrof, in het **Portugees**. Dat zijn meteen ook de oudste buitenlandse uitgaven die tot nu toe bekend zijn. Gemakshalve tellen we de uitgaven in Nederland en de Franstalige albums niet mee. De drie titels, waaronder *De stierentemmer*, zijn uitgegeven op comic-formaat in Rio de Janeiro, Brazilië...
Zo weten we meteen waar we deze zomer op vakantie gaan. We zoeken nog een rommelmarkt-kalender van Rio de Janeiro. Schrijven bureau blad.

Kuifje op de fles

Voor de komende Olympische Spelen vroeg hoofd-sponsor Coca Cola aan zijn verschillende filialen in de wijde wereld of ze een originele colafles wilden inzenden. Aldus werden onze Waalse broeders door *Coca Cola Belgium* verzocht een stalen flesje te smeden. *Ze bottel* is drie meter hoog, weegt een ton en werd opgebouwd uit 187 stalen ringen. In één stuk

gieten bleek namelijk te duur en technisch niet haalbaar. Na het aanbrengen van de kleuren van de Kuifjesraket en de foto van onze vriend had je dan trouwens niet meer kunnen merken dat het om een stalen fles ging, en dat was toch de bedoeling nietwaar.
De zieltogende Belgische metaalnijverheid kan het gevaarte na afloop misschien aanbieden bij Drouot? Echt iets voor verzamelaars met een middelgrote achtertuin.

Vlaanderen mijn Technoland

Ever Meulen tekende voor Flanders Technology International Technoland (in Flanders Expo te Gent van 15 tot en met 21.4.1996) een schitterende affiche. Deze illustratie werd eveneens herwerkt in een folder.

(*) **U.F.O.** : *Uitgave van Fabelachtige Oorsprong. Strip (ook wel: curiosum) uit het rijk der fabelen. Wie beweert er in te geloven wordt door experten op hoon-gelach onthaald. Het bestaan ervan is onzeker, tot er één opduikt. De waarneming ervan leidt dan bij verzamelaars tot gevaarlijke koortsaanvallen.*
Zie ook: het gekartonneerde Spaanse Spook.

Frank Huygens & Patrick Vranken.

STUDIO VANDERSTEEN deel 2 *De jaren zestig...*

Exit Karel Verschuere

Het groeiende succes deed de vraag naar strips met het Vandersteen-label flink toenemen. Als gevolg daarvan werden steeds meer medewerkers aangetrokken om de produktie draaiende te houden. Karel Verschuere, die in belangrijke mate het uitzicht van de studioprodukten in de jaren vijftig bepaald had, haakte in het begin van de jaren zestig af toen zijn persoonlijke problemen de bovenhand haalden op zijn creativiteit.

De produktieve leerschool

Willy Vandersteen zelf was het gebrek aan een gepaste technische tekenopleiding als een gemis gaan ervaren. Zijn allereerste strips zag hij niet, zoals zijn lezers van het eerste uur, door een nostalgische bril. Het resultaat van zijn enthousiasme en spontaniëteit uit de vroegste jaren verwarde hij - onterecht - met jeugdzonden. De confrontatie met Hergé en de hoge kwaliteitsnorm van het weekblad Kuifje uit de jaren vijftig kan dat gevoel alleen nog versterkt hebben.

Als hij nu eens jonge tekenaars de stiel trachtte aan te leren? Op die manier kon hij dan tegelijkertijd zijn verschillende reeksen laten doorlopen. Een gouden idee, maar ondanks die nobele bedoelingen verzandde het studio-projekt in nauwelijks tien jaar tijd tot een fabriekje van minderwaardige stripprodukten. De stuurloze overproduktie en de afwisseling van verschillende stijlen in een zelfde reeks leidde tot een algemene vervlakking. De lezer kan desnoods aanvaarden dat een nieuwe reeks nog wat amateuristisch getekend van start gaat, en na enkele verhalen kwalitatief groeit. Veelbelovende reeksen als Jerom, Bessy, Karl May of Biggles sterk beginnen en gaandeweg laten overnemen door beginnende tekenaars, dat is echter om moeilijkheden vragen.

Het verstikkende monopolie

Het tragische is dan nog dat de tekenaars op die manier meewerkten aan de vestiging van een naam en een traditie die gaandeweg alle andere strip-projekten in Vlaanderen zou gaan verdringen. Het publiek kocht na een tijd alleen nog strips met het "kwaliteitslabel" *Vandersteen*. De studiomedewerkers deden zichzelf eigenlijk de beste concurrentie aan, want hun naam bleef onbekend, en hun persoonlijke creaties konden niet opboksen tegen de goed geoliede promotiemachine.

Die invloed heeft zich jarenlang laten gelden, en werd pas de laatste vijf jaar doorbroken. Het is opvallend dat van de talrijke tekenaars die ooit meewerkten aan Studio Vandersteen alleen **Merho** er in geslaagd is een succesvolle reeks met persoonlijkheid te creëren. Dat betekent niet dat er geen talent aanwezig was in de Studio, integendeel.

Jong talent

Vanaf *De zwarte zwaan* volgde **Edward De Rop** in 1959 Karel Boumans op als inkter van Suske en Wiske. In de jaren zestig werd hij zonder meer de belangrijkste figuur in de studio. Hij drukte duidelijk zijn eigen persoonlijkheid op de vormgeving van de Suske en Wiske, Jerom, de nieuwe familie Snoek en andere studioreeksen.

Toen Karel Verschuere in 1963 verdween, kwam **Frank Sels** in dienst, die Karl May voortzette. Sels had wel het nodige talent, en bewees dat ook met zijn eigen reeks *Zilverpijl*. Ondermeer om de hierboven vermelde redenen was Zilverpijl geen lang leven beschoren.

De komst van **Karel Biddeloo** in 1967 betekende niet alleen een overlevingskans voor *De rode ridder*, hij bouwde de reeks zelfs uit tot een succes.

KARL MAY - DE ZILVERBUKS - Studio Vandersteen

ALS OLD SHATTERHAND ONTWAAKT LIGT HIJ GEBOEID EN GEKNEVELD OP DE GROND, OMRINGD DOOR VREEMDE KRIJGERS.
NOVOK, WIJ VONDEN TWEE PAARDEN! HET BLEEKGEZICHT WAS HIER NIET ALLEEN!
BRENG HEM NAAR HET DORP! NOVOK ZAL OOK MET ZIJN GEZEL AFREKENEN!

Karl May door Frank Sels, in Pats 131

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Naast deze namen werden heel wat medewerkers van divers pluimage aangetrokken. Zelfs **Kid Safari** tekende nog met plezier paarden voor de Duitse Bessy's, vóór hij zijn heil zocht in een muzikale carrière. Hoe anoniem een studiomedewerker wel kon blijven, bewijst het verhaal van **Hugo Vermant**, verderop in dit nummer.

Tijd voor een nieuwe thematiek

Suske en Wiske gaan er in de jaren zestig duidelijk moderner uitzien door de hand van Edward De Rop, maar nog opvallender zijn de nieuwe onderwerpen die Vandersteen aansnijdt.

In de jaren veertig en vijftig werden de avonturen bij voorkeur in een fantastisch verleden gesitueerd. In het merendeel van die verhalen keren onze helden werkelijk terug in de tijd *(zie: De koning drinkt, Lambiorix, De ringelingschat, De Tuf-Tuf-club, De dolle musketiers, De Tartaarse helm, De schat van Beersel, enz...)*. Ofwel belanden ze in een afgelegen land waar de tijd stilgestaan heeft, waardoor mode en gebruiken onveranderd bleven. *(zie: de drie Amoras-verhalen, Prinses zagemeel, Het bevroren vuur, De knokkersburcht, De stemmenrover, enz...)*. Aan verhalen waarin dat niet gebeurd, zoals De zwarte madam, De bokkerijder, De geverniste zeerovers, komen dan nog tovertruukjes te pas, waardoor elementen uit het verleden in het heden kunnen opduiken.

De Wereldtentoonstelling van Brussel in 1958, die België in één klap in het atoomtijdperk bracht, was ongetwijfeld een keerpunt. Het vertrouwde uitzicht van de albums wordt vanaf 1959 overboord gegooid, en in een eigentijdse vorm gegoten. Over de nieuwe dynamiek van de voorplaten hadden we het al in de vorige aflevering, maar de *achterkaft* van de tweede Suske en Wiske-reeks illustreert de evolutie nog treffender: Een forse draagraket zal de mensheid het ruimtetijdperk in zal slingeren. Het blijft niet bij een visuele modernisering. Haast alle verhalen spelen zich nu af in het heden, gekruid met een flinke dosis sciencefiction. U.F.O.'s en buitenaardse wezens, die tot nu toe slechts gesuggereerd werden bij valavond in *De gezanten van Mars ('56)*, treden nu op bij helder daglicht in *De wolkeneters, De kwakstralen* en *Het zoemende ei*. Zelfs Jerom ontmoet ze in *De ringen van Jupiter*. Bijna alle verhalen gemaakt tussen 1959 en 1969 spelen zich af in het heden, en opvallend veel onderwerpen die toen actueel waren, komen aan bod. Denk hierbij aan menselijke relaties en de aandacht voor de zwakkere medemens zoals, in *De windmakers, De klankentapper, De koddige kater* en *De schone slaper*. In het oog springen ook de groeiende bezorgdheid voor de derde wereld *(De sissende sampan, De gouden cirkel)*, de tegenstelling met onze eigen kapitalistische maatschappij *(De wilde weldoener, De poenschepper)* en uiteraard de koude en

Fragment uit De kaartendans dat de nieuwe droom illustreert

de warme oorlog *(Het hondenparadijs, Jeromba de Griek, De dulle Griet)*. Het zijn slechts enkele voorbeelden. Het verlangen naar een betere wereld met nooit-meer-oorlog is weliswaar niet nieuw. Het "verbeter de wereld, begin met uzelf" komt vaak voor in Vandersteen-verhalen.

Slechts enkele verhalen uit de Rode Reeks, zoals *De sprietatoom, De mottenvanger, De speelgoedzaaier* en *De snorrende snor* geven al aan dat Vandersteen ook nog een ander thema in zijn mouw heeft: bewondering voor technologische vooruitgang, gekoppeld aan een waarschuwing voor de uitwassen ervan.

Man on the moon

Vanaf het einde van de jaren vijftig ondergaan Suske en Wiske een metamorfose. *Before the end of the decade, we will put a man on the moon*, orakelt een beroemd Amerikaans president. Politici hebben zelden visionaire gaven, maar ze weten een gevoel dat leeft onder de bevolking, te vatten in een *catchy one-liner*. Een nieuwe droom borrelt op, en de aardbewoner wil het spinrag van de Tweede Wereldoorlog definitief uit zijn haren. Zoiets heeft uiteraard zijn invloeden.

Vietnam

Helaas zijn de nieuwe tijden nog niet echt aangebroken, en de ellendige oorlog in Vietnam slaat de hoop op een technologische betere wereld in duigen. De optimistische noot waarop *De wolkeneters* (1960) en *Het hondenparadijs* (1961) eindigen wordt enkele jaren later al gerelativeerd in *De dulle griet* (1966). Het is waarschijnlijk niet toevallig dat *De sprietatoom, De Speelgoedzaaier* en *De snorrende snor* in die jaren herdrukt worden. Ze passen perfect in de nieuwe reeks.

Vandersteen durft

Objectief kunnen we dus stellen dat de meer *realistische* Suske en Wiske's uit die jaren zeker zo sterk zijn als de *fantastische* verhalen uit de jaren vijftig. Het tijdsbeeld dat Vandersteen ophangt is indrukwekkend en uniek. Ter vergelijking: Franquin brengt met *Ton en Tinneke* een grafisch treffende weergave van het dagelijkse leven in het atoomtijdperk, en Hergé introduceert vliegende schotels in *Vlucht 714*. Maar in hun verhalen vermijden beiden elk greintje interpretatie of commentaar.

Vandersteen gaat veel verder en verwoordt zijn wereldbeeld letterlijk in de strip. Je kan er de jaren zestig nog in proeven. Zoiets kan en durft niet elke tekenaar. De latere kritiek over het "gemoraliseer" is dan ook volkomen onterecht, toch voor de verhalen uit de jaren zestig. Tenslotte heeft een stellingname altijd meer waarde dan een mooie zeepbel, ook al is de stelling naïef en ben je het er niet 100% mee eens.

Het failliet

De kwalitieve ondergang van de Studio tenslotte, was niet zozeer te wijten aan de onervarenheid of de beperkte vaardigheden van de medewerkers, maar wel aan de beperking van de menselijke geest, ook al spreken we dan over het geniale brein van Willy Vandersteen. Zelfs hij kon niet steeds opnieuw sterke verhalen uit zijn mouw blijven schudden voor reeksen die over hun hoogtepunt heen waren.

Dat fenomeen leidde onvermijdelijk ook tot de inhoudelijke aftakeling van Suske en Wiske, die al merkbaar is vanaf het einde van de jaren vijftig. Met de nieuwe thema's slaagde Vandersteen er nog in het verval van de reeks uit te stellen, maar vanaf 1969 ging het duidelijk bergaf met de verhalen. Die neergang viel samen met de overname van de inkting door Paul Geerts, waardoor die ongelukkig genoeg als zondebok aangewezen werd door de oudere lezers.

Paul Geerts

Toen Vandersteen de reeks in handen gaf van Paul Geerts, kreeg ze werkelijk een nieuwe impuls, hoewel kenners lange tijd het tegendeel beweerd hebben. Willy Vandersteen was immers helemaal uitgekeken op Suske en Wiske, en dat bewijzen de laatste verhalen die hij zelf maakte overduidelijk. Denk maar aan *De junglebloem, De dromendiefstal, De charmante koffiepot, Twee toffe totems, Het brommende brons,...* Die zijn niet te vergelijken met de échte verhalen. Gelukkig kon Vandersteen daarna met hernieuwde energie nieuwe inspiratiebronnen aanboren, die zouden leiden tot de creatie van *Robert en Bertrand* en *De Geuzen*.

De tweekleurenreeks

Overzicht en waarde van de eerste drukken

De tweekleurenreeks wordt zo aangeduid omdat de albums tussen 1959 en 1966 verschenen met twee steunkleuren op één pagina: rood en bruin. Deze reeks wordt slechts de laatste vijf jaar echt gewaardeerd door de verzamelaars. Tien jaar geleden, toen een gemiddeld album uit de Rode Reeks toch al 1000 à 1500fr. kostte, was Papa Beer nog blij als je hem voor 100 à 150 fr. verloste van een eerste druk van **Het vliegende bed** (nieuwstaat). Ondertussen werden deze boekjes al heel wat hoger genoteerd in de Matla-catalogus en ook onlangs op de Vandersteen-veiling. Is dat terecht? Enerzijds lag de oplage in de jaren zestig gevoelig hoger, en werd wel eens vaker een voorraadje nieuwstaten aangetroffen, zodat de zeldzaamheid meevalt. Anderzijds werden deze albums gelijmd uitgegeven, en is de kaft ook van mindere kwaliteit, zodat mooie staten niet zo evident zijn. Bovendien werden de uitgaven vóór '62 apart uitgegeven in Vlaanderen en Nederland. Van deze albums wordt bij voorkeur de versie met "Vlaamse" kenmerken verzameld, zoals het beroemde Schalulleke. Vanaf album 51 werd de uitgave uniform en in het Algemeen Nederlands uitgebracht, zodat de oplage veel groter werd. Die laatste albums zijn dus beduidend minder zeldzaam. Prijzen willen nogal eens variëren, maar 500fr. voor een goed album lijkt een minimum en 1.000fr. een gemiddelde voor een zeldzaam exemplaar in goede staat. Voor een uitstekend tot nieuw "Vlaams" exemplaar kan die prijs verdubbeld of verdriedubbeld worden, dat hangt af van de interesse van het moment. Omdat we vaststelden dat wel eens een herdruk verkocht wordt voor echt, hierbij een poging tot beschrijving van de eerste druk. Wie in de kast een exemplaar aantreft dat in aanmerking kan komen als een vroegere druk: laat het ons weten. We zijn benieuwd. De titels werden gerangschikt in volgorde van verschijnen, gevolg door het nummer dat op de kaft gedrukt staat.

Patrick.

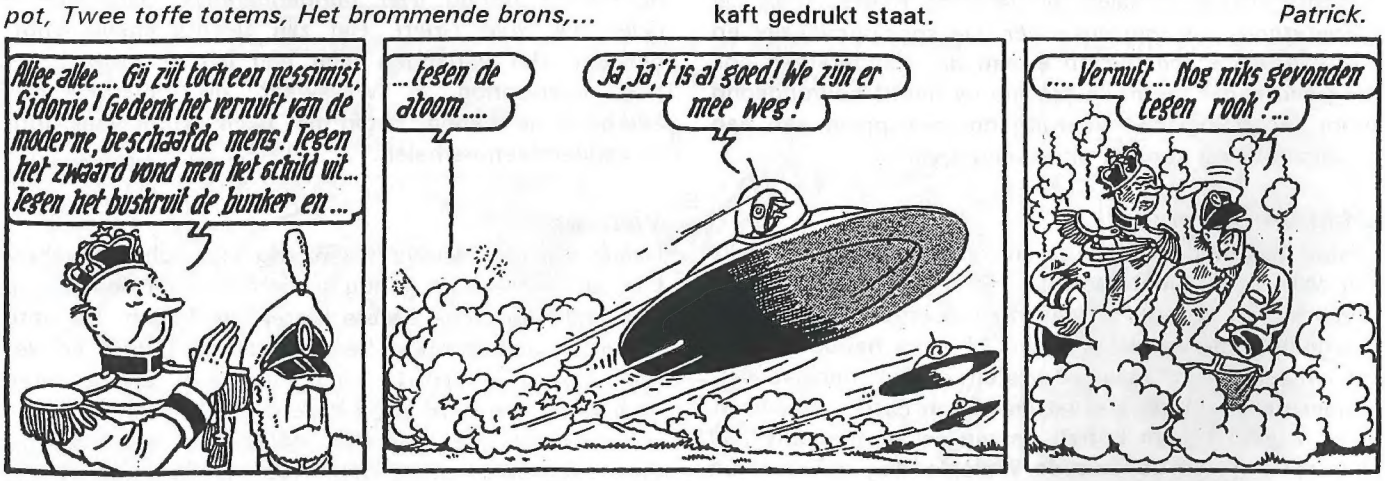
Allee allee.... Gij zijt toch een pessimist, Sidonie! Gedenk het vernuft van de moderne, beschaafde mens! Tegen het zwaard vond men het schild uit... Tegen het buskruit de bunker en...
...tegen de atoom....
Ja, ja, 't is al goed! We zijn er mee weg!
....Vernuft... Nog niks gevonden tegen rook?...

Vliegende schotels in het atoomtijdperk, met commentaar van Vandersteen *(uit: De speelgoedzaaier 1954/1965)*

1959

36	**Het vliegende bed**	iv: De Texas-rakkers;	De groene splinter; L4; Sn5;	SB, ABGL
37	**De Texasrakkers**	iv: De windmakers;	De groene splinter; L4; Sn5;	SB, ABGL

1960

38	**De windmakers**	iv: De gouden cirkel;	De groene splinter; L4; Sn5;	SB, ABGL
39	**De gouden cirkel**	iv: De zingende zwammen;	De groene splinter; L4; Sn5;	SB, ABGL
35	**De zwarte zwaan**	iv: De windmakers;	De gezanten van Mars; L5; Sn5;	SB, ABGL

Opm: De zwarte zwaan (1° druk 1958) werd niet ongekleurd herdrukt; dit is dus de 1° herdruk.

34	**De duistere diamant**	**It**: De zingende zwammen;	De gezanten van Mars; L5; Sn5;	SB, A
40	**De zingende zwammen**	iv: De wolkeneters;	De gezanten van Mars; L5; RR5 (iv);	SB, ABGL

1961

41	**De wolkeneters**	iv: De sprietatoom;	Het geheim vd gladiatoren; L5; RR6;	SB, ABGL
43	**De klankentapper**	iv: De sprietatoom;	Het geheim vd gladiatoren; L6; RR8;	SB, ABGL
		iv: De wilde weldoener		
42	**De sprietatoom**	**It**: De klankentapper;	Het geheim vd gladiatoren; L6; RR8;	SB, ABGL

1962

44	**De wilde weldoener**	iv: Het hondenparadijs;	Het geheim vd gladiatoren; L6; RR10;	SB, ABGL
45	**Het hondenparadijs**	iv: De kaartendans;	Het geheim vd gladiatoren; L6; RR12;	SB, ABGL
7	**De Ringelingschat**	**It**: De kaartendans;	Het geheim vd gladiatoren; L6; RR12;	SB, A
33	**De geverniste zeerovers**	**It**: De kaartendans;	Het geheim vd gladiatoren; L6; RR12;	SB, A
46	**De kaartendans**	iv: De kwakstralen;	J2; RR12;	SB, ABGL
32	**Het sprekende testament**	iv: Het rijmende paard;	J3; RR14; KM2;	SB, A

1963

47	**De kwakstralen**	iv: Het rijmende paard;	J3; RR14; KM2;	SB, ABGL
20	**Knokkersburcht**	**It**: Het rijmende paard;	J3; RR14; KM2;	SB, A
48	**Het rijmende paard**	iv: Sissende Sampam;	J4; RR15; KM3;	SB, ABGL
49	**De sissende sampam**	iv: Sjeik El Ro-jenbiet;	J4; RR16; KM4;	SB, ABGL

1964

19	**De tamtamklopper**	iv: Sjeik El Ro-jenbiet;	J4; RR18; KM6;	SB, A
50	**Sjeik El Ro-Jenbiet**	iv: De nerveuze Nerviers;	SB, ABGL	

Vanaf nu is de tekst in het Algemeen Nederlands:

51	**De nerveuze Nerviers**	It: Het zoemende ei;	J5; RR20; KM8;	SB, A-A
52	**De spokenjagers**	It: Het zoemende ei;	J5; RR20; KM8;	SB, A
55	**De speelgoedzaaier**	It: Het zoemende ei;	J5; RR20; KM8;	SB, A
53	**Het zoemende ei**	It: Het zoemende ei;	J6; RR20; KM10;	SB, A-A

1965

54	**De koddige kater**	It: Het zoemende ei;	J6; RR20; KM10;	SB, A-A
56	**De cirkusbaron**	It: Het zoemende ei;	J6; RR20; KM10;	SB, A
58	**De brullende berg**	It: Het zoemende ei;	J6; RR20; KM10;	SB, A
60	**De ijzeren schelvis**	It: Het zoemende ei;	J6; RR20; KM10;	SB, A
57	**De schone slaper**	It: De koddige kater;	J6; RR23; KM10;	SB, A
59	**De dolle musketiers**	It: De koddige kater;	J6; RR23; KM10;	SB, A
61	**De apekermis**	It: De schone slaper;	J7; RR27; KM14;	SB, A
62	**De stemmenrover**	It: De schone slaper;	J7; RR27; KM14;	SB, A

1966

63	**Jeromba de Griek**	It: De schone slaper;	J7; RR27; KM14;	SB, A / K
64	**De snorrende snor**	It: De schone slaper;	J7; RR27; KM14;	SB, A / K
65	**De vliegende aap**	It: De snorrende snor;	J8; RR27; KM14;	SB, A / K
66	**De dulle griet**	It: De snorrende snor;	J8; RR27; KM14;	SB, A / K

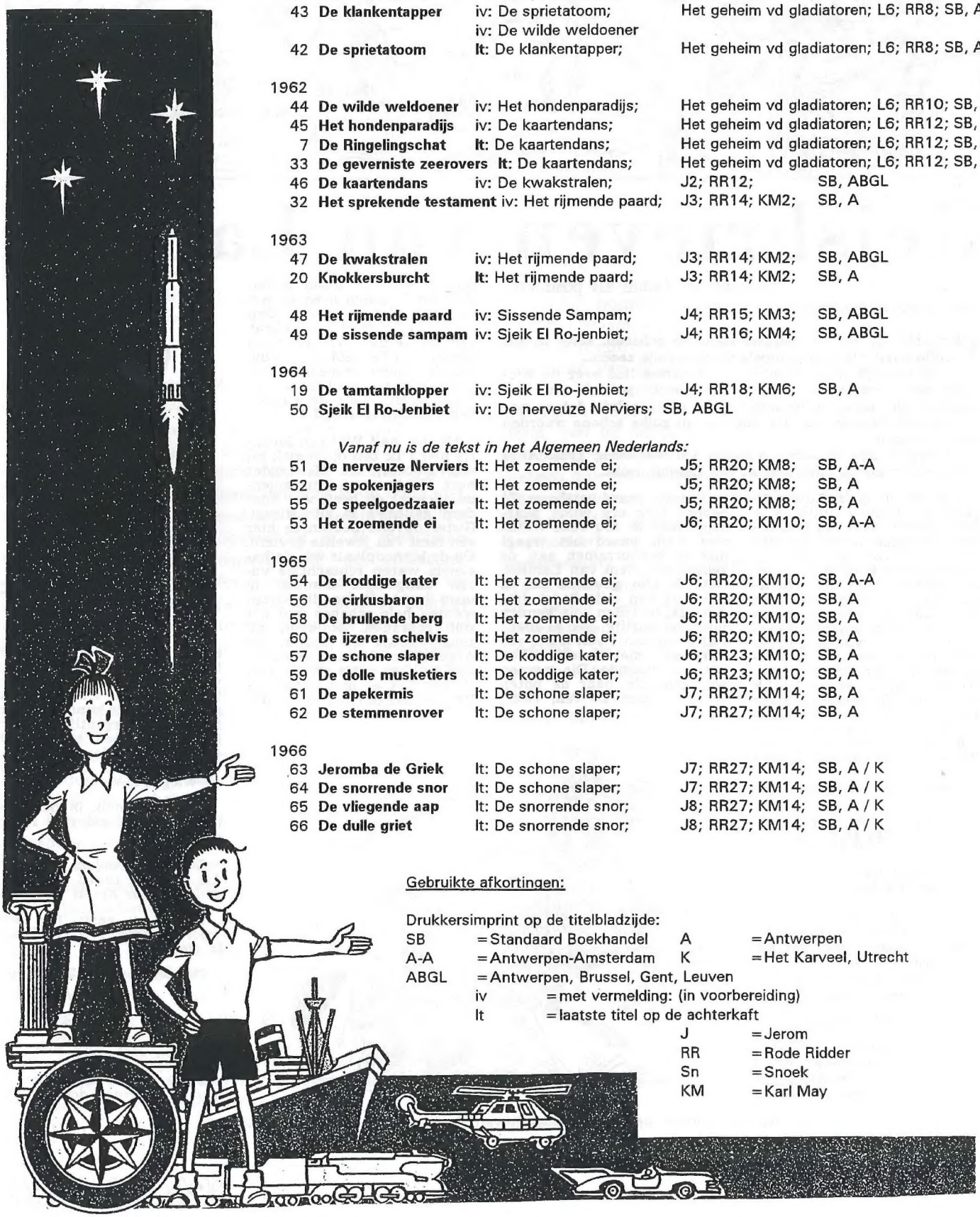

Gebruikte afkortingen:

Drukkersimprint op de titelbladzijde:

SB	= Standaard Boekhandel	A	= Antwerpen
A-A	= Antwerpen-Amsterdam	K	= Het Karveel, Utrecht
ABGL	= Antwerpen, Brussel, Gent, Leuven		
iv	= met vermelding: (in voorbereiding)		
It	= laatste titel op de achterkaft		
		J	= Jerom
		RR	= Rode Ridder
		Sn	= Snoek
		KM	= Karl May

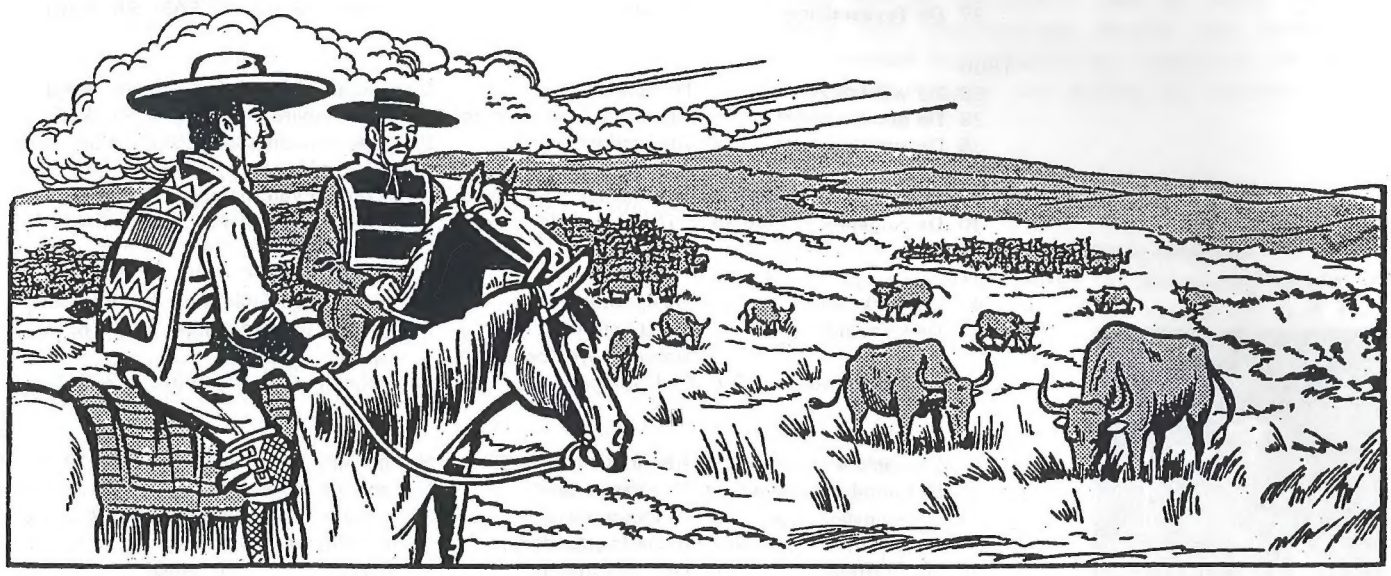

Reisbrieven van Lambik

Argentinië, datum als postmerk.

Dierbare vrienden

TERWIJL ik me vanmorgen stond te scheren, zong ik uit volle borst : 't Zijn pampa's als wiegende zeeën...

Natuurlijk kennen jullie het Vlaamse lied over de wiegende zeeën wel maar waarschijnlijk weet je niet eens wat pampa's zijn. Maar jullie hebben het grote geluk, dat er nog een Lambik bestaat, die dat allemaal in zulke schone woorden kan uitleggen.

Pampa's zijn eindeloze vlakten vol weelderig gras. Alles groen, zover als de adelaarsblik van Lambik reikt.

Over de pampa's draven de gaucho's. Vragen jullie wat voor dieren dat zijn ? Gaucho's zijn geen dieren, het zijn Argentijnse cow boys. Ze drijven eindeloze kudden vee over de pampa's naar de slachtplaatsen. Je moest me hier zien staan. Ik heb de plunje van een gaucho aangetrokken. Ik draag een wollen pancho over de schouders, en een leren broek met wijde pijpen. (De broek draag ik natuurlijk niet over mijn schouder, maar aan mijn kostbare benen, opdat ik ze niet zou schrammen aan een van de vele dorenstruiken in de pampa). Straks ga ik mijn paard bestijgen. Ze hebben hier erg wilde paarden, maar ik zou eens willen zien welk paard het waagt niet te gehoorzamen aan de gebiedende stem van Lambik. Net als alle gaucho's zal ik een bola aan mijn zadel dragen. Ha, ha ! Een bola kennen jullie natuurlijk ook al niet ! Dat is een soort van lasso, een werpriem met loden bollen aan het uiteinde. Die werpen wij, gaucho's, naar de poten van een dier. In een, twee, drie draaien de loden bollen zich om de poten heen en het dier kan niet meer weg. Dan gaan wij er (met het gebaar van de veroveraar) heen en zeggen : « Je hebt de klauw van de gaucho gevoeld. » (Dat is een zin uit de Leeuw van Vlaanderen, maar de gaucho heb ik erbij gevoegd.)

Ha, ha, ha ! Wat een leventje hier ! Ik ben op bezoek bij een meneer, die Hernandez heet. Hij bewoont een hacienda (hoeve) en heeft wel honderd gaucho's in zijn dienst. Gisterenavond hebben ze hier een feest van jewelste gevierd. Op de binnenplaats van de hacienda waren reusachtige vuren aangelegd. Zomaar in open lucht. Boven die vuren werden hele schapen aan het spit gebraden. Iedereen at, zong, danste en dronk. De Argentijnen kunnen reusachtige stukken vlees verorberen. Ik kon het er niet tegen halen. Ze zeggen mij hier, dat

elke Argentijn gemiddeld een halve kilogram vlees per dag verbruikt. Hier is nooit vlees te kort. Naar schatting van mensen die het kunnen weten, fokken de Argentijnen jaarlijks 50 miljoen schapen en 45 miljoen runderen. Die grazen allemaal in die pampa's-als-wiegende-zeeën.

En nu Lambik in het land is, zal Argentinië nog rijker worden !

Geachte vrienden, het is tijd dat ik mijn paard ga bestijgen. Ik hoor het al hinniken.

Ik zal u eerst nog een woordje Spaans leren. Hasta la vista !

Dat wil zeggen : Tot ziens !

LAMBIK.

P.S. Ik ben geen gaucho meer. Ik ben van het paard gevallen. Het ging niet eerlijk. Het begon al te springen voor ik in het zadel zat. Zo kun je iedereen doen vallen.

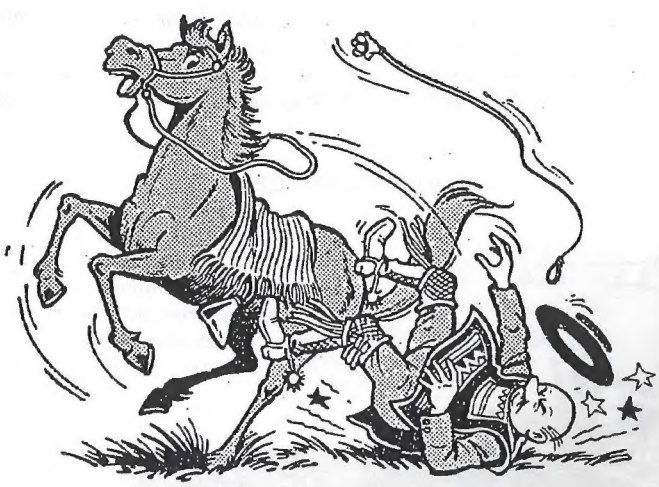

Raadsels

ingezonden door Roger en Staafke Vanhove (Zolder).

1. **Wat is de beste raad ?**
2. **Wat verandert alle dagen ?**
3. **Welke muur wordt niet gebouwd ?**

Wanneer zegt een Amerikaan goedemorgen ?

OPLOSSINGEN :

1. De voorraad.
2. De datum.
3. De gelijkenmuur.
4. Als hij opstaat.

Een artikel rond Lambik, geïllustreerd door Edward De Rop, uit Pats 28 van 18 mei 1963.

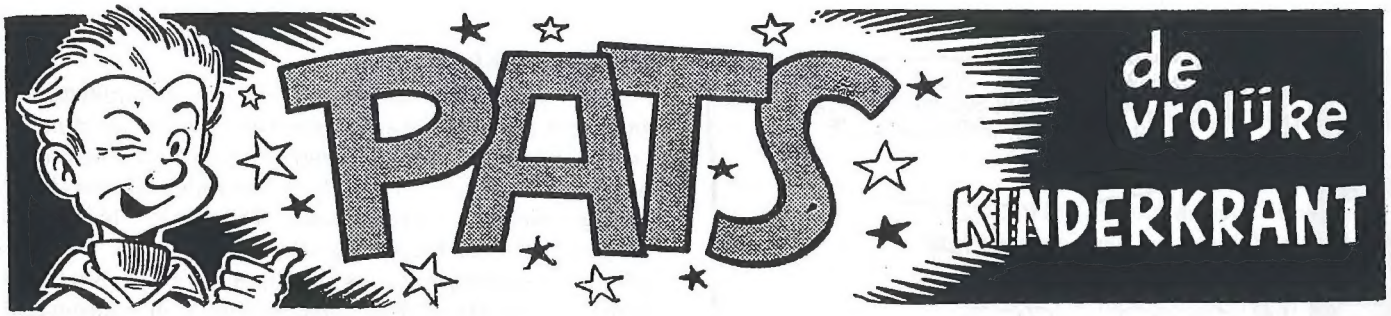

Gratis nog wel!

Tot nu toe hadden we het in onze bijdragen over oude blaadjes uitsluitend over weekbladen, volwaardige tijdschriften dus. Een ander fenomeen - en zeker even belangrijk - is het **krantensupplement**, een wekelijkse stripbijlage bij een krant. In het licht van een bijdrage over Studio Vandersteen in de jaren zestig past hier zonder twijfel een stukje over *Pats*, het supplement van de kranten van de Standaard-groep sinds 1962.

Het verhaal van *Pats* kan weliswaar niet opboksen tegen de legenden rond andere krantensupplementen, zoals het *Le Petit Vingtième* of het schilderachtige *Kapoentje*, maar op zijn hoogtepunt, van 1964 tot 1967, was de vrolijke kinderkrant zeker het mooiste stripblad dat je gratis kon krijgen.

Een creatieve machtstrijd

Na afloop van de W.O.II ontstond in Vlaanderen een getrek en geduw tussen twee krantengroepen die op dat moment ideologisch elkaars tegenpolen vormden: *Het Volk/De nieuwe gids* en *De Standaard/Het Nieuwsblad.* Ze gunden elkaar het licht in de ogen niet, en alle middelen waren goed om de concurrent de loef af te steken. Dat oorlogsverhaal is al meermaals beschreven en hoort eigenlijk bij de ontstaansgeschiedenis van *Ons Volkske* en *'t Kapoentje*, die we later zullen behandelen. Van belang voor deze bijdrage is dat Het Volk een eerste maal aan het kortste eind trok toen Vandersteen in 1947 voor de Standaardgroep koos. Marc Sleen werd sindsdien naar voren geschoven als de belangrijkste tekenaar van de uitgaven van Het Volk. Daarmee was de strijdbijl echter nog lang niet begraven.

Toen *'t Kapoentje* - een uitgave van Het Volk - in 1952 niet langer het hoofd boven water hield als zelfstandig weekblad, werd het een krantensupplement. Helaas! Dat betekende zonder twijfel een verlies voor de liefhebber van het sfeervolle jeugdblad, maar (hoera!) het was een enorme aanwinst voor de krant. Een gratis stripbijlage voor de kinderen betekende immers een sterke promotionele troef. Suske en Wiske kreeg je dan wel dagelijks in De Standaard, één strookje, maar bij Het Volk kreeg je, mits wat handig plooiwerk, wekelijks een compleet boekje vol Sleen-strips als *Piet Fluwijn en Bolleke, Nero* en *De lustige kapoentjes*! In die jaren had zo'n doe-het-zelf strippakket nog een grote aantrekkingskracht, denk ook aan de microverhalen van *Robbedoes.* De jonge lezer placht zich immers na schooltijd nog niet bezig te houden met houseparty's, videogames of flippo's.

Om het evenwicht te bewaren was een supplement voor De Standaard/Het Nieuwsblad op termijn dan ook onvermijdelijk. Het mag verbazen dat dit er pas in 1962 kwam.

Eén naam dekt vele ladingen

Het eerste nummer van *Pats* verscheen op 5 september 1962 en maakte nog geen onuitwisbare indruk. Het telde acht pagina's en zag er verzorgd uit, maar miste vooral sfeer.

In een fletse blauwe steunkleur (vanaf het tweede nummer gelukkig vervangen door rood) beleefde *Pats* zijn eerste avontuur op de voorpagina. Deze levend geworden poppenkastpop was een vertrouwde naam voor het Vlaamse publiek, vermits Karel Weyler al jaren het land rondtrok met *Pats Poppenspel*, waarin Pats de avonturen van Suske en Wiske presenteerde. Edward De Rop bedacht onder het pseudoniem *Drope* een wekelijkse gagplaat en verzon zusje *Poets* en *Pits* de hond, met de obligate naamloze ouders om de familie compleet te maken. Deze strip was de blikvanger en meteen ook het meest innoverende aspect van het blad, dat verder gevuld werd met de avonturen van *Bert en Betty*, getekend door Fonske (ps. van Hugo de Reymaeker) met scenario van Acar, een duo dat ook samenwerkte voor het weekblad *Kuifje.*

Wat kregen we nog meer? *101 Dalmatiërs* mag gelden als bewijs van het gebrek aan fantasie van de samenstellers. Het was het eerste in een reeks Disneyverhalen als Robin Hood, Peter en de wolf, De zwitserse familie Robinson, Pinoccio en 20.000 mijlen onder zee, die elkaar de eerste jaren onafgebroken zouden opvolgen.

dEUS is goT?

Over gebrek aan fantasie mogen we daarentegen niet klagen bij *Fideel, de fluwelen ridder* van goT (Gommaar Timmermans, zoon van "de Fee"). Het valt ook vandaag nog moeilijk uit te maken of deze strip nu zijn tijd lichtjaren vooruit was, ofwel hopeloos achterhaald. De gedachtenkronkels en persoonlijke humor van goT maakten het stripje alleszins onbegrijpbaar voor jonge lezers die geen politieke en sociale wetenschappen achter de rug hadden. Toch werd het aandachtig gelezen, want het maakte altijd weer een bijzondere indruk. Later zou goT voor Pats ook nog *De tweehoofdige gevlekte filodendron* creëren (de naam zegt alles) en *Het dagboek van Pietje Pennewip* illustreren, een rubriek met typische mopjes. In *De stipkrant*, het huidige supplement van De Standaard, is diezelfde rubriek trouwens al wat nog herinnerd aan Pats. De illustraties zijn nog steeds van goT.

DE TWEEHOOFDIGE GEVLEKTE FILODENDRON
JIJ HEBT 'T GEZIEN, JIJ BENT MIJN GETUIGE! IK GOOIDE MIJN BOOMERANG WEG EN HIJ KWAM NIET TERUG ZOALS OP DE FOLDERS...
DE TKH
...STAAT!!..?
VRIENDEN! VRIENDEN! 'N WONDERLIJK NATUURVERSCHIJNSEL IS ME OVERKOMEN! ER IS 'N VLIEGENDE BANAAN OP M'N HOOFD GEVALLEN!!
DE TKH
DAT WAS GEEN BANAAN! DAT WAS MIJN BOOMERANG! WAT HEB JE 'R MEE GEDAAN?!
OPGEGETEN, NATUURLIJK!
DE TKH
HE! ALLES BIJ ELKAAR IS DIE BOOMERANG DAN TOCH TERUG GEKOMEN!!
DE TKH
COPYRIGHT: G. TIMMERMANS
193

Een typische bijdrage van goT.

Vaste rubrieken

Enkele redactionele bijdragen trokken onmiddellijk de aandacht in het eerste nummer: *De wereld rond met... Lambik*, waarin telkens een ander land besproken werd. *Kijkkast en muziekdoos* erkende al zeer vroeg het groeiende belang van TV, met historische programma's als Manko Kapak, Johan en de Alverman en Tijl Uilenspiegel. Beroemde figuren als Nonkel Bob, Tante Ria en later Tante Terry werden erin voorgesteld. En natuurlijk was er het *Briefje van Pats*.
Het geheel werd geïllustreerd door goT en Fonske.

John Flanders

Kortverhalen van John Flanders, die het in *'t Kapoentje* al een tijdje goed deden (!), troffen we ook aan in de eerste jaargang van *Pats*, zij het in bescheiden mate. We vermelden nummers 25, 34, 43 en 46.

Diverse stripreeksen en tekenaars

Studio Vandersteen

Vanaf nummer 128 van 16.04.65 verdubbelt het

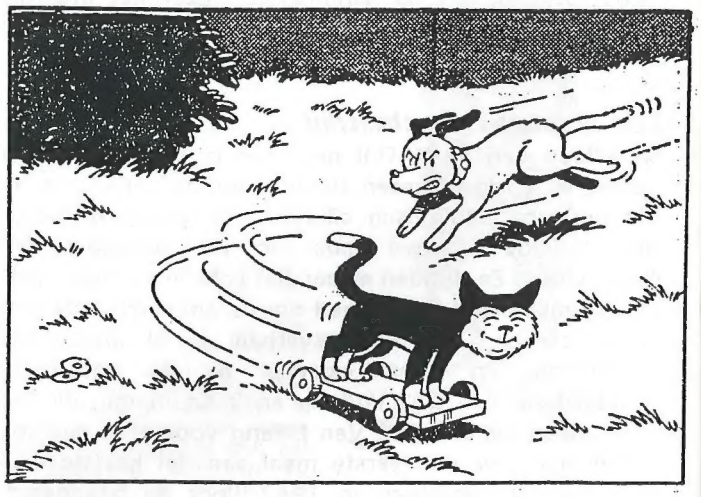

aantal pagina's naar zestien. Enkele opvallende nieuwe reeksen worden toegevoegd: de reïncarnatie van *De familie Snoek* en *De zilverbuks*, een verhaal van *Karl May*. Deze reeks wordt overgeheveld vanuit de krant en zal van nu af permanent in het blad staan.
Kortom, Pats wordt plots omgetoverd van een gewoon krantensupplement in een Suske en Wiske-weekblad avant-la-lettre. Dat wordt helemaal duidelijk wanneer één jaar later ook Suske en Wiske zelf verschijnen. Vanaf nummer 172 (1966) krijgen we na elkaar *o.a. Het eiland Amoras, De straatridders* en *De kleppende klipper* in *hertekende* versie. Het blijft het beste bewijs dat Willy Vandersteen zijn vroegere werk onvoldoende naar waarde kon schatten: nieuwelingen van de Studio storten zich enthousiast op de verminking van originele Suske en Wiske-tekeningen. Het zijn niet meer dan testen voor een kleurversie van deze verhalen, die enkele jaren later zullen herdrukt worden. Het doorschuiven van zulke afdankertjes uit de Studio maakt Pats tot *het Siberië van de stripreeksen*, aldus Peter Van Hooydonck in de biografie. Wij gaan hier hetzelfde niet opnieuw vertellen, maar verwijzen de lezer graag

door naar dat interessante hoofdstuk. Zelf herinneren we ons dat we het als jonge lezer toch allemaal niet zó droevig vonden: Pats bleef toch een plezant blad.

De Rop

Edward De Rop levert zoals al gezegd een belangrijke bijdrage met Pats, en zijn technische evolutie is van week tot week te volgen. Vanaf nummer 157 (1965) verschijnt het blad in meerdere kleuren. De gags van Pats komen nu maximaal tot hun recht, in de typische stijl van De Rop met de gezellige rondingen.

Af en toe zijn er verwijzingen naar Suske en Wiske. De gag met de kat-op-wieltjes bijvoorbeeld (nr.118 van 06.02.65), komt recht uit *Het hondenparadijs (1961).*

In aflevering 195 (nr.186) komen ook Lambik, Jerom en Old Shatterhand meespelen.

Na 232 afleveringen neemt de sympathieke Pats afscheid in nummer 223. Hij stelt meteen Jerom voor als zijn opvolger en verdwijnt zelf in de coulissen.

Het blad verandert nu onherroepelijk van aanzien.

Jerom drukt zijn stempel

Jerom liep al enkele jaren met succes in *Ons Volkske*. Vanaf nummer 224 verschijnt ook een eerste Jerom-verhaal, *De vliegen van Masakin,* in Pats. De gouden stuntman neemt meteen de hele voorplaat in beslag. Eerst wordt de mooie Pats-hoofding nog verkleind, maar na twee weken wordt ze vervangen door een eenvoudiger ontwerp. In feite was men het blad beter "Jerom" gaan noemen, want visueel is alle samenhang in de voorplaat verdwenen. De eerste Jerom-verhalen, *De vliegen van Masakin, De vuurberg van Itihat* en *Het gouden hoofd* zijn nog goed, maar het niveau zakt met elk verhaal. In album werden zelfs deze verhalen hopeloos verknoeid, door een slechte reproductie met afgrijselijke kleuren. De reeks was van in het begin al zeer eenvoudig van snit, maar nog prima bedacht door Vandersteen en getekend door De Rop. Later schakelde men letterlijk iedereen in die ene potlood kon vasthouden. Bedenk even dat slechts de *beste* verhalen van de Duitse Jerom-produktie bei uns im België verschenen...

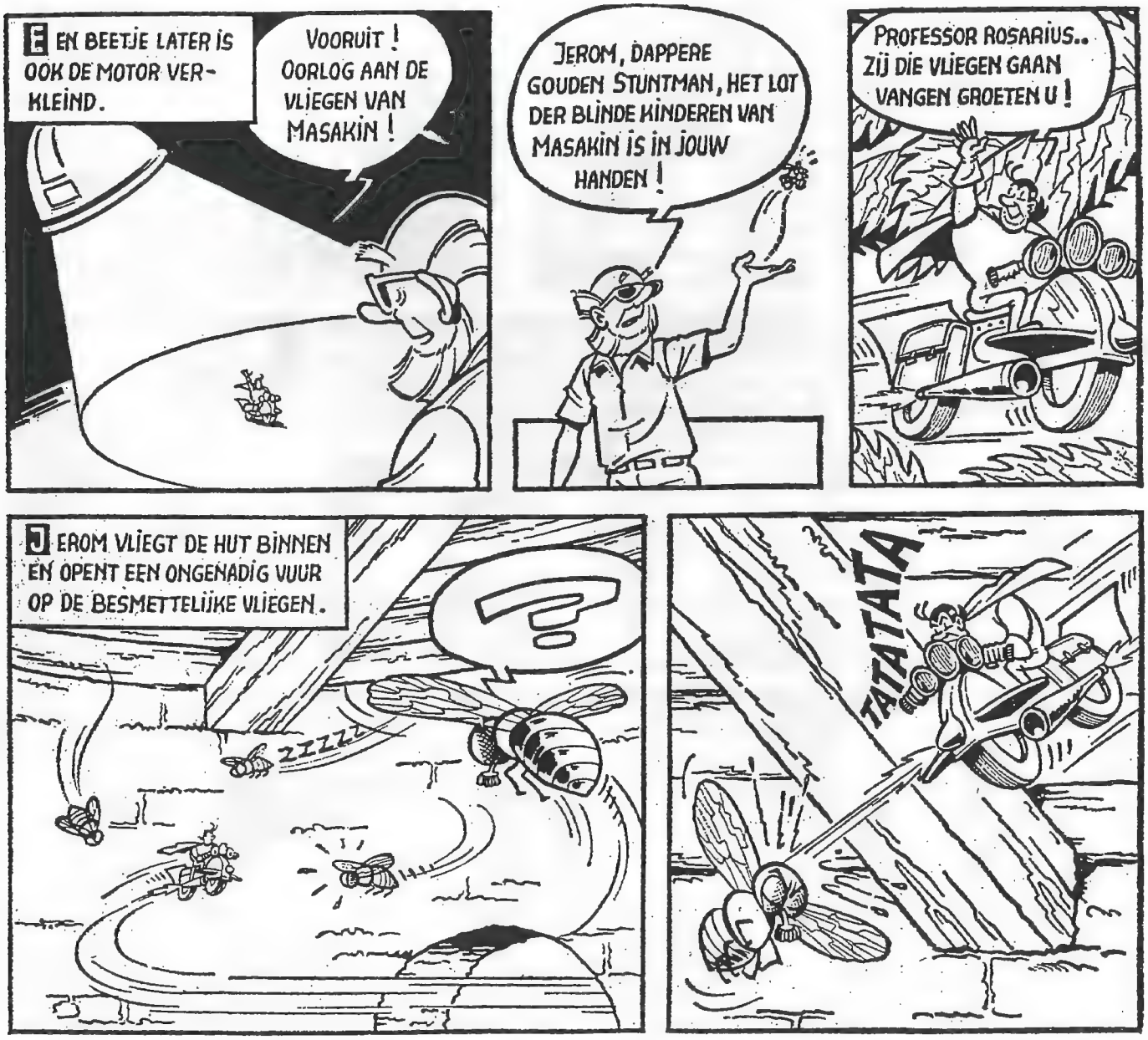
EEN BEETJE LATER IS OOK DE MOTOR VERKLEIND.
VOORUIT ! OORLOG AAN DE VLIEGEN VAN MASAKIN !
JEROM, DAPPERE GOUDEN STUNTMAN, HET LOT DER BLINDE KINDEREN VAN MASAKIN IS IN JOUW HANDEN !
PROFESSOR ROSARIUS.. ZIJ DIE VLIEGEN GAAN VANGEN GROETEN U !
JEROM VLIEGT DE HUT BINNEN EN OPENT EEN ONGENADIG VUUR OP DE BESMETTELIJKE VLIEGEN.
?
ZZZZZ
TATATATA

De vliegen van Masakin was nog een prima Jerom-verhaal

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

HET GEHEIM VAN DE BUNKER

DOOR HUGO_ TEKST: ACAR

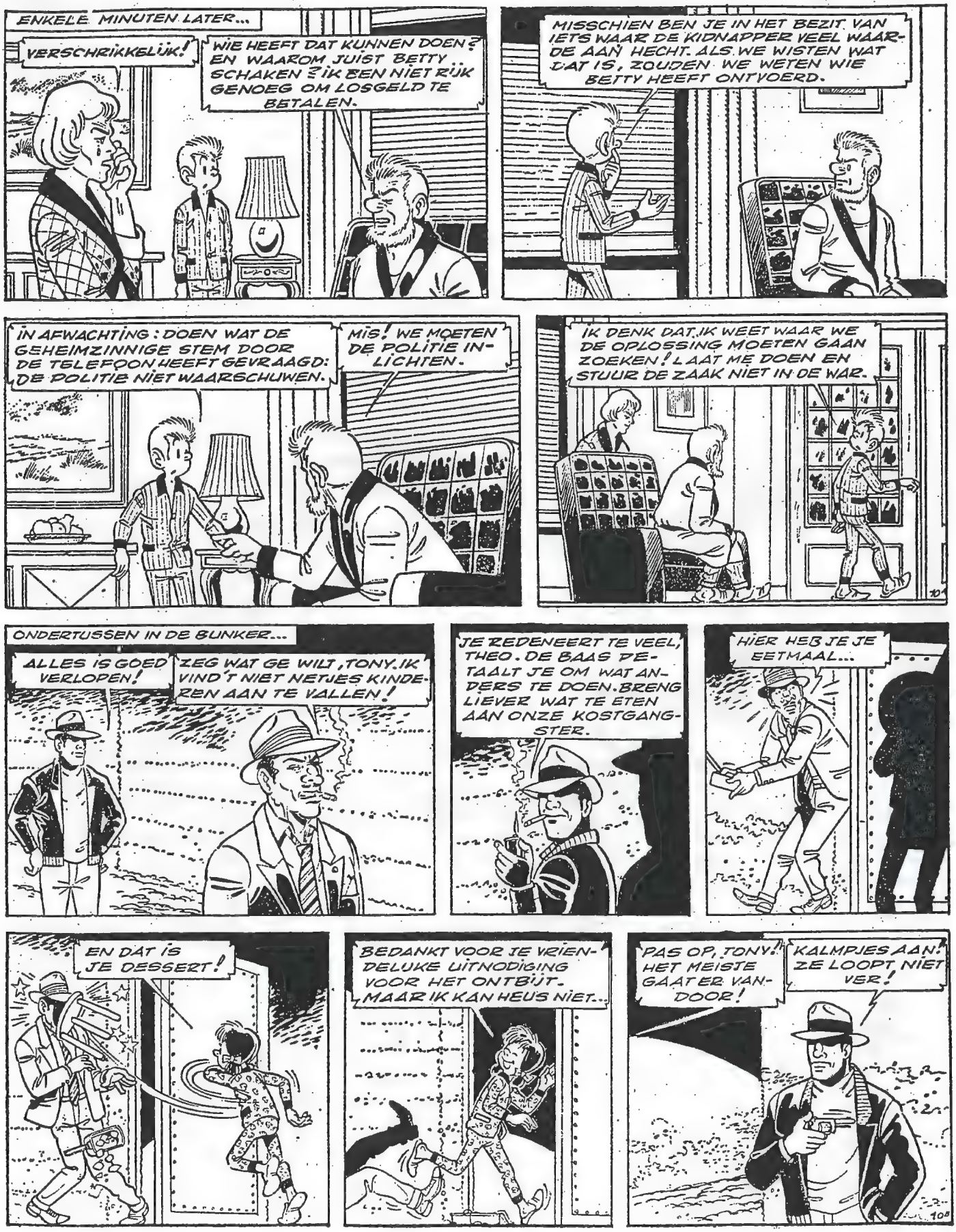
ENKELE MINUTEN LATER...
VERSCHRIKKELIJK!
WIE HEEFT DAT KUNNEN DOEN? EN WAAROM JUIST BETTY SCHAKEN? IK BEN NIET RIJK GENOEG OM LOSGELD TE BETALEN.
MISSCHIEN BEN JE IN HET BEZIT VAN IETS WAAR DE KIDNAPPER VEEL WAARDE AAN HECHT. ALS WE WISTEN WAT DAT IS, ZOUDEN WE WETEN WIE BETTY HEEFT ONTVOERD.
IN AFWACHTING: DOEN WAT DE GEHEIMZINNIGE STEM DOOR DE TELEFOON HEEFT GEVRAAGD: DE POLITIE NIET WAARSCHUWEN.
MIS! WE MOETEN DE POLITIE INLICHTEN.
IK DENK DAT IK WEET WAAR WE DE OPLOSSING MOETEN GAAN ZOEKEN! LAAT ME DOEN EN STUUR DE ZAAK NIET IN DE WAR.
ONDERTUSSEN IN DE BUNKER...
ALLES IS GOED VERLOPEN!
ZEG WAT GE WILT, TONY. IK VIND'T NIET NETJES KINDEREN AAN TE VALLEN!
JE REDENEERT TE VEEL, THEO. DE BAAS BETAALT JE OM WAT ANDERS TE DOEN. BRENG LIEVER WAT TE ETEN AAN ONZE KOSTGANGSTER.
HIER HEB JE JE EETMAAL...
EN DAT IS JE DESSERT!
BEDANKT VOOR JE VRIENDELIJKE UITNODIGING VOOR HET ONTBIJT. MAAR IK KAN HEUS NIET...
PAS OP, TONY! HET MEISJE GAAT ER VANDOOR!
KALMPJES AAN! ZE LOOPT NIET VER!

Bert en Betty, een verdienstelijke reeks van Hugo De Reymaeker en Acar.

Hip Hip Hurey

Naast het overwicht van Studio Vandersteen mogen we Hurey (Hugo De Reymaeker) niet vergeten te vermelden. Als Hugo of Fonske maakt hij zich erg verdienstelijk in Pats. Al in het eerste nummer start *De plastiek-planeet,* het eerste avontuur van *Bert en Betty*, dat eindigt in nummer 37. Hurey bevestigt zijn aanwezigheid onmiddellijk in nummer 38 met *De bende van Cattletowne*, een avontuur van *Ray Blent* met scenario van Carl Ley. Op die manier wisselen Bert en Betty en Ray Blent elkaar de eerste jaren af. Ray Blent is een semi-realistische western, in toch een wat ongewone stijl voor Hurey, en het is dan ook niet zijn beste reeks.

Studio Sleen?

Hurey speelt nog een rol in een belangrijke gebeurtenis: in de niet-aflatende strijd tussen Het Volk en De Standaard is de *transfert* van Marc Sleen naar De Standaard in april 1965 het orgelpunt. Er komt zelfs een rechtsgeding. Omdat juridisch nog niet alles rond is, mag Marc Sleen aanvankelijk zijn reeksen niet zelf tekenen.

Een eerste verhaal, *De geschiedenis van Nero en Co* verschijnt dan in de kranten van De Standaard-groep, getekend door... Studio Vandersteen! Gelukkig blijft het bij één verhaal en mag Sleen daarna zelf aan het werk.

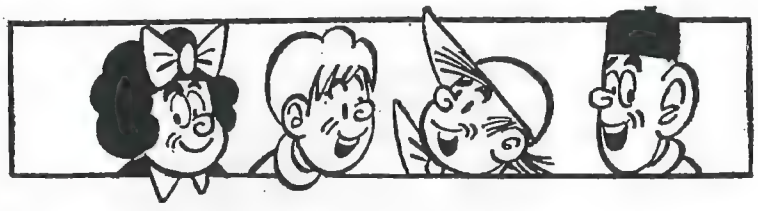

Vanaf verhaal 3 zijn Bert en Betty een flink stuk gegroeid. De stijl van Hurey is er, misschien door zijn semi-realistische oefening, flink op vooruit gegaan.

Bij verhaal 4 van Bert en Betty wordt Acar niet meer vermeld als scenarist. Alhoewel de tekeningen ondertussen een zeker niveau halen, zwalpt het verhaal van hier naar daar. Het eindigt met de aankondiging van verhaal 5, dat nooit zal verschijnen.

De reeks dooft stilletjes uit en verdwijnt onopgemerkt.

Tittellijst:

nr.	jr.	reeks	titel
01	'62	Bert en Betty:	V1 De plastiek-planeet
38		Ray Blent:	V1 De bende van Cattletowne
51	'63	Bert en Betty:	V2 De zeekoningin
76		Ray Blent:	V2 De wilde paarden
98	'64	Bert en Betty:	V3 Het geheim van de bunker
121	'65	Ray Blent:	V3 De afrekening
155		Bert en Betty:	V4 De schaarslijper

Het verhaal eindigt in nr. 171 met de aankondiging: binnenkort het vervolg in "S.O.S. in de Matto Grosso".

Bert en Betty verdwijnen, maar in nummer 172 start Hurey onmiddellijk met een volgende reeks: De Brammetjes, met scenario van Carl Ley.

172:	'66 Brammetjes:	V1 Het ei van Columbus
202:		aankondiging V2
203:		V2 Raketten in de melk.

Op het einde van verhaal 2 verdwijnen De Brammetjes met een raket in de ruimte. Hurey voegt er aan toe: "Wanneer de Brammekes zullen terugkomen weet geen mens... zelfs de tekenaar niet." Verder tekende Hurey voor Pats nog *Mieleke* en *De streken van Hippoliet*, onregelmatig opduikende gagplaten.

De verdubbeling van Pats vanaf nummer 128 op 16.04.65 heeft niet alleen tot doel wat meer plaats te creëeren voor Vandersteen-reeksen. In nummer 129 lezen we in een opvallend nietszeggend kader: "EERLANG TEKENVERHALEN MARC SLEEN". Inderdaad, vanaf nummer 130 (28.04.65) krijgen we wekelijks een gag van *Piet Fluwijn en Bolleke* en één van *De Lustige Kapoentjes*. Tenminste, we worden geacht zoiets te veronderstellen, want de titels worden nergens vermeld. Dat is te begrijpen, want de rechter heeft beslist dat Het Volk het copyright op deze titels behoudt. Aanvankelijk staat er nog DE LUSTIGE, gevolgd door de hoofden van de Kapoentjes, maar dat is snel over. De platen worden dus zonder titel en uitsluitend met tekeningen ingeleid. Hurey tekent als **Hugo** beide Sleen-reeksen met succes. Waarschijnlijk was hij de logische keuze, want vanaf 1961 had hij de Nero-verhalen *Het geheim van Matsuoka, Het B-gevaar* en *Het zeespook* hertekend voor Het Volk.

Jean-Pol

Dat duurt tot in 1967. In nummer 219 van 11 januari treffen we plots noch Bolleke, noch de Kapoentjes aan, wel twee gags van Mieleke. Verdwenen?

Toch niet, vanaf nummer 220 worden de Sleen-reeksen plots overgenomen door... Jean-Pol. Hij zet ze met succes verder, en geeft tussendoor een staaltje van eigen kunnen, zoals *Hey djo...!* vanaf nr. 295 (1968), een compleet verhaal van vier platen, fijn getekend en mooi ingekleurd. Voor Pats maakte hij ook onregelmatig gagplaten van *Joske en Mieke*, en *Oskar.*

Het is opmerkelijk dat in die tijd in de betreffende concurrerende weekbladen geen letter besteed wordt aan al die onverwachte wisselingen.

Waar is Hurey naartoe?

In nummer 232 (1967) loopt verhaal 2 van De Brammetjes af, en Hurey verdwijnt daarmee voorgoed uit Pats, om weer om te duiken in... Het Volk! Waarschijnlijk had men hem daar de nodige beloften gedaan, dat hij de ideale opvolger van Marc Sleen zou zijn, bijvoorbeeld. In ieder geval krijgt Hurey een dagstrip in de krant, die ook een albumreeks zal opleveren: **Ketje**. Hurey is namelijk een Vlaamse Brusselaar en een *ketje* is een... (tja, hoe moeten we dat vertalen?) ... een Brusselaar dus. Hurey wordt met veel fanfare ingehaald. Het Volk triomfeert: zij hadden nu ook een tekenaar overgekocht! Naar het schijnt probeerden ze het eerst met Vandersteen, maar tevergeefs. Een wedstrijd in Het Volk kondigt dagenlang de nieuwe Lustige Kapoentjes aan, getekend door Hurey, die vanaf 1967 in 't Kapoentje zullen verschijnen. De nieuwe helden, opvallend modern van snit, zijn zeer bij de tijd.

Met de wedstrijd (geef de nieuwe Kapoentjes een naam via multiple-choice) waren albums te winnen. Ondergetekende was nog vrij jong en vond "Poes" geen gepaste naam voor een bevallige juffrouw. Een troostprijs viel me dus te beurt... te weten een prachtige ***prentkaart*** *getekend door Hurey. De albums zitten ondertussen al lang in de kast, maar die prentkaart, waar is die in hemelsnaam gebleven? Ze heeft jarenlang boven m'n bed gehangen, naast kapitein Zeppos. Wie helpt?*

The return of Bert en Betty

Stoemelings (*) slaagt Hurey er in Bert en Betty te recycleren. Hij had zijn ziel gelegd in die eerste reeks, en de verhalen waren prima, dus gebruikt hij ze opnieuw - in Het Volk nota bene - op een moment dat de inspiratie voor Ketje een beetje zoek is. Bert wordt Ketje, Betty wordt Poes. *De plastiek-planeet* wordt aldus bewerkt tot *Het edelgas*. *De zeekoningin* wordt bewerkt tot *Oceania. Het geheim van de bunker* wordt *De geheime gang. De schaarslijper* vinden we niet direct terug bij Ketje, maar misschien is het nooit verschenen verhaal *S.O.S. in de Matto grosso* wel uitgewerkt als het Ketje-verhaal *De groene hel*?

Rechtstreekse Ray Blent-inspiratie vinden we niet terug, maar Ketje en Heibel beleven wel een Western-avontuur in *De tovertotem*, en later creëert Hurey nog de absurde Indianenreeks *Pili-Pili*. Dit alles terzijde; maar laat ons terugkeren naar het verhaal van Pats.

Het trieste einde van de vrolijke kinderkrant

Na het verdwijnen van Pats en Hurey komt het nooit meer echt goed met de vrolijke kinderkrant. Vanaf nummer 388 van 06.04.70 worden de kleuren van het blad herleid tot een steunkleur. In 1974 oordeelt men dat er iets moet gedaan worden aan de aftakeling, en vanaf nummer 588 van 27.02.74 krijgen we plots de **Patskrant** in handen. Het wordt een nieuwe start, met nieuwe reeksen. Blikvanger is de reïncarnatie van *Pats*, die met zijn zusje Trezebees en het buitenaards wezentje Flappy de middenpagina's siert.

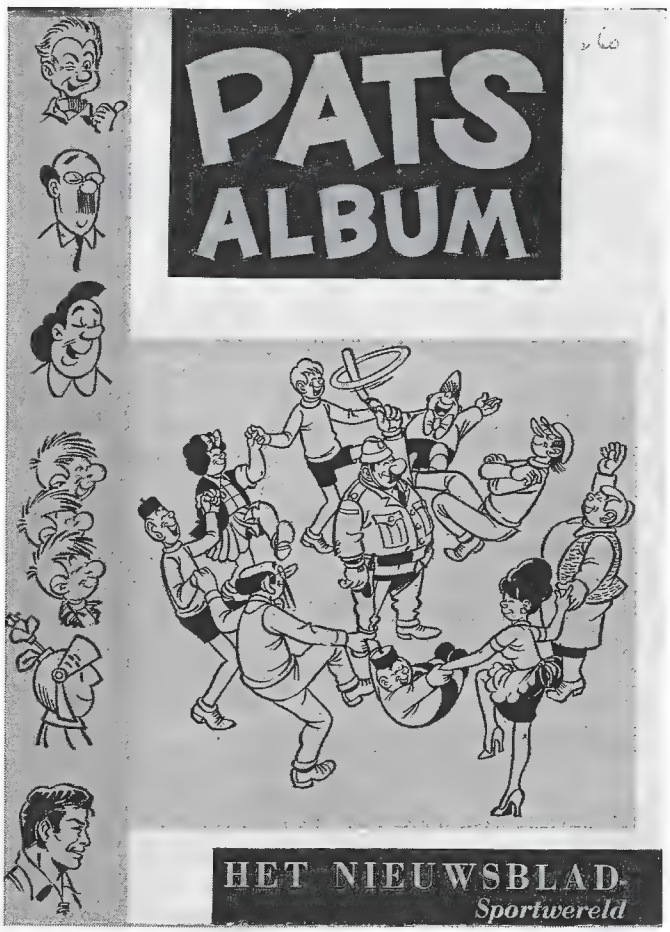

Het eerste verhaal wordt traditiegetrouw nog getekend door Vandersteen zelf, daarna neemt de Studio over, een serieuze kans voor **Merho**. Verder wordt het vernieuwde blad ingevuld door **Dani** en natuurlijk houdt ouwe getrouwe goT nog steeds stand, met een verdienstelijk nieuw verhaal: *De wonderwinkel. Sesamstraat* moet inspelen op de verjonging van het lezerspubliek. De zieltogende Jerom wordt naar de binnenbladzijden verwezen, en daardoor kan de lay-out moderner en frisser worden.

(*) *Brussels voor heimelijk, ongemerkt.*

Weyler vs. Vandersteen

In 1977 valt het doek helemaal: zolang de *Pats*-figuur louter een gag in een gratis krantenbijlage was, zag Karel Weyler daarin geen graten. De nieuwe Pats wordt echter een echte stripreeks en verschijnt in album. Weyler wil een deel van de koek, omdat de originele Pats-pop zijn creatie was. Vandersteen vindt dat Weyler niet moeilijk moet doen, omdat die jaren gratis gebruik mocht maken van de figuren van Suske en Wiske voor zijn poppenspel. Weyler houdt voet bij stuk; hij had beter moeten weten. Vandersteen stuurde ooit zonder wroeging Rikki om een schoenenbon, zodat zijn plaats kon ingenomen worden door Suske, en opent opnieuw zijn trukkendoos. Een ouwe (sluwe) vos verleert zijn streken niet.

In nummer 33 van 16.08.77 krijgt Pats in de *drie laatste stroken* een studiebeurs in het buitenland. Een week later, vanaf nr. 34 van 23.08 is de Patskrant de *Stipkrant* geworden, en Flappy en trezebees krijgen een nieuwe vriend: *Tits*. Daarmee verdwijnt de naam Pats voorgoed. De Stipkrant zit ook in 1996 nog elke dinsdag in de kranten van de Standaard-groep.

Een chronologisch overzicht.

1.	05.09.62, 8 pag., steunkleur	
		in: De Rop (Pats I), Hurey, got.
128.	16.04.65, 16 pag.	
		in: Studio Vandersteen.
130.	28.04.65,	in: Sleen-reeksen.
157.	z.d. 65,	kleuren.
172.	z.d. 66,	in: Suske en Wiske.
220.	18.01.67,	in: Jean-Pol.
223.	08.02.67,	in: Jerom, exit: Pats I
232.	12.04.67	exit: Hurey.
388.	06.04.70,	steunkleur.
394.		bestaat niet.
588.	27.02.74, PATSKRANT	
		in: Pats II, Dani, Merho.
734.	.12.76,	laatste "doorlopend" nr.
1.	.01.77,	nummering per jaargang.
33.	16.08.77,	exit: Pats II
34.	23.08.77, STIPKRANT	

Nummering

Opgelet bij het aanleggen van een manco-lijst!

Het blad werd doorlopend genummerd van nr. 1 t/m nr. 587. Dat betekent echter niet dat er 587 nummers van Pats zijn. Zoals gebruikelijk bij krantensupplementen werd er regelmatig geknoeid. Zo kreeg nr. 30 van 30.03.63 opnieuw nr. **21** opgedrukt, waarna de nummering gewoon verder liep: 22,23... Er bestaan dus telkens twee verschillende supplementen met de nrs. 21 tot en met 29. Hetzelfde deed zich voor in 1965, toen nr. 133 gevolgd werd door 124, 125,... tot 130. Er is dus een nr. 130 van 28.04.65 en een nr. 130 van 07.07.65. Op die zevende juli verloor de redacteur van dienst zijn laatste grijze haren, en de volgende weken werden de supplementen niet genummerd en niet gedateerd. Vanaf nummer 151 werd de juiste nummering teruggevonden. Gelukkig klopt de nummering van de Pats-platen wel, en die kan dus enig houvast bieden. Er zijn 232 opeenvolgende Pats-afleveringen verschenen vanaf het eerste nummer. Nummer 394 komt gewoon niet voor. Schrap die dus alvast van de zoeklijst.

Albums

Er bestaan verschillende Pats-albums, uitsluitend ongenummerde **restantenbundelingen**. Meestal werd een tijdje dezelfde voorplaat gebruikt, waarvan we die van Hurey met o.a. Pats, Snoek en de Lustige Kapoentjes zonder aarzelen de mooiste kunnen noemen. Bekend zijn bundelingen van nrs. 181-193, 194-206 en 257-269. Er zijn ook albums met een *afschuwelijke* tekening van Suske en Wiske vooraan, en albums van Patskrant hebben Pats II, Flappy en Trezebees op de voorplaat.

Gratis bijvoegsel Het Nieuwsblad-Sportwereld, De Standaard, Het Handelsblad, De Gentenaar, De Landwacht - 27-2 of 28-2-74 — Nr 588
Pats krant
DIT IS DE NIEUWE PATS
LEKKERE KINDERKEUKEN
Jawel een echte kookrubriek. Voor jongens en meisjes die houden van kokkerellen. Eugène Decamps is onze kok. Hij doet het allemaal snel en eenvoudig. Dat moet ook wel. We kunnen de keuken niet een hele dag in beslag nemen. Anders krijgen we last met de rest van het gezin. Nou ja, koken wil geleerd worden... En wie de kok iets wil vragen ? Dat kan. Op het adres van de Patskrant.
PATS-STRIP
Suske en Wiske, Jerom, Karl May, Rode Ridder, Safari, Allemaal strips Willy Vandersteen. Dat weet elk kind. Maar midden in uw Patskrant zit een gloednieuw verhaal. Een Pats-strip : Flappy van Flappinus. Willy Vandersteen tekende dit verhaal speciaal voor onze Patskrant !
DE WONDERWINKEL
Fideel is soms zo moeilijk, schreven kinderen. Fideel is geweldig, lieten andere mensen ons weten. En Fideel ? Hij zuchtte. Het was teveel voor een ridder. Wat je noemt « een probleem ». We konden moeilijk de straat opkomen : voor of tegen Fideel... Dat hoefde ook niet. Fideel wou heus wel eens verhuizen. En Gommaer Timmermans was het daar roerend mee eens. Achter zijn tekentafel in Lier dook intussen een zekere Jonas op. En een wonderwinkel...
Een leuk verhaal. Echt iets voor de Patskrant, dachten wij. In de eerste aflevering laat Gommaer Timmermans ons alvast kennismaken met de hele familie en... met de wonderwinkel.
PATS PAGINA
In deze Patskrant maak je alvast kennis met Pats Pagina. Een bladzijde die door onze lezertjes wordt geschreven en getekend. Iedereen kan meedoen. Lees je wel even wat er op Pats Pagina staat ?
SESAMSTRAAT
JEzal hen leren kennen in Sesamstraat : Professor Hobbeknobbel of een van die vele malle beesten. Sesamstraat is een strip die kinderen iets moet leren, maar iedereen laat lachen. Een strip uit Amerika getekend door Cliff Roberts. We zijn niet de enigen die het leuk vinden in de Sesamstraat. Deze strip verschijnt in meer dan 3.000 kranten en tijdschriften in 109 landen over de hele wereld...

Zeldzaamheid en waarde

Albums duiken wel eens op, en kosten een paar honderd frank. De eerste reeks (Hurey) is vrij zeldzaam, en 750fr. in prima staat is een koopje. Latere albums zijn minder mooi en interessant. Krantensupplementen werden zelden langer dan een week bewaard. Een volledige jaargang **losse nrs.** uit de eerste periode, in goede staat, is geweldig moeilijk te vinden. Wat geeft dat als waarde voor een los nummer? Vermits er zo weinig op de markt komen, is een doorsnee-prijs moeilijk vast te stellen. Afhankelijk van de waardering van de koper is 30fr. voor een mooi nummer met Pats I erop, bijna gratis. Afleveringen met Jerom vooraan zijn couranter, maar worden minder gewaardeerd.

Patrick.

OPENINGSUREN :

WEEKDAGEN:
VAN 17.00 TOT 20.00 H
VRIJDAG :
VAN 15.00 TOT 20.00 H
ZATERDAG :
VAN 10.30 TOT 19.00 H
ZONDAG :
VAN 10.30 TOT
13.00 H
OP 50 M. VAN
HET STATION

GRATIS EX LIBRIS!
bij
Dagboek van een bos, deel 4

FAX/TEL. 055/31.81.74

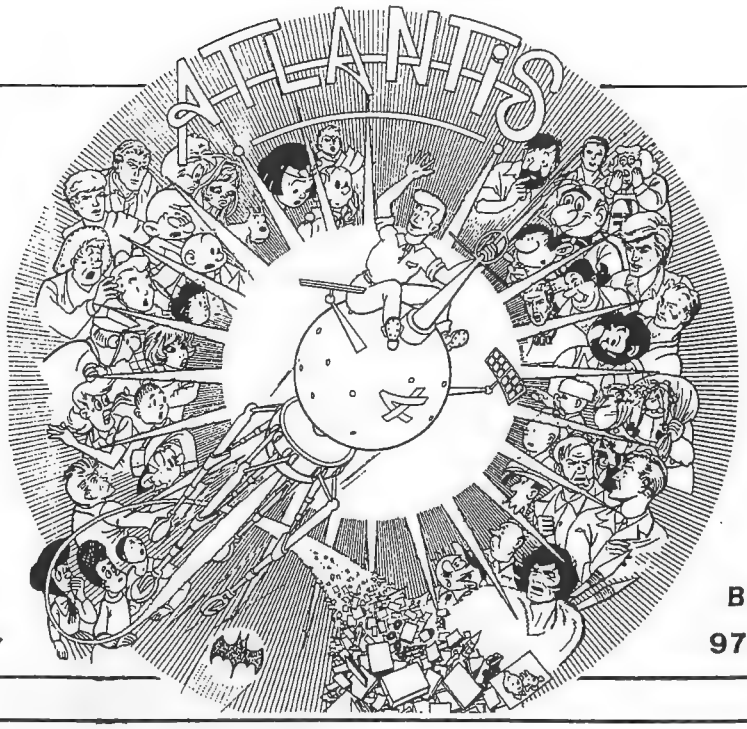

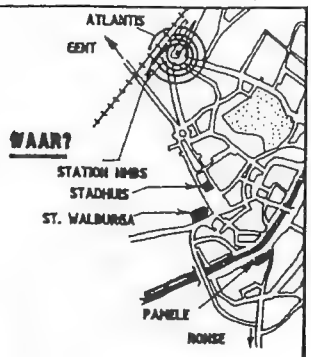

BROEKSTRAAT 2
9700 OUDENAARDE

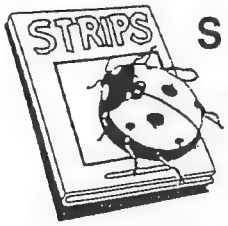

STRIPSPECIAALZAAK

DE STRIPKEVER

Bruulcenter - Bruul 79 - 2800 Mechelen - Tel: 015 / 21 76 05

Open :
ma : 13u30-18u
di-vr: 10-12u30
13u30-18u
za: 10-18u

EX LIBRIS verkrijgbaar bij:
HERMANN: Sarajevo Tango (250ex.)
JEREMIAH 19 (hc + speciale wikkel)
OKNAM 4: Korrel zand
SODA 7, HC (300ex.)
DUBBEL IK 2, HC (100ex.)
JIMMY BOY: Rokende kat (190ex.)
MACHT DER ONSCHULDIGEN 2, HC (100ex.)

STRIPWINKEL

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN

016 / 23.55.86

De moedige medewerkers

Frank Huygens

Dank zij de voortreffelijke Vandersteen-biografie van Peter Van Hooydonck (1994) werden heel wat namen uit Studio Vandersteen beter gekend. Zelfs een vrij onbekende assistent als François-Joseph Herman die van 1949 tot 1952 inkte voor Vandersteen, werd uit de vergetelheid gehaald (herlees ook onze bijdragen over Heroic). Toch blijven nog vele terloopse medewerkers van de Studio anoniem. Met deze bijdrage hopen we alvast één iemand in het voetlicht te stellen.

Hugo Vermant, een onbekende medewerker van Studio Vandersteen (1967-1969)

Vanaf 1965 startte de helse productie van Bessy en Wastl (Jerom) voor de Duitse uitgever Bastei-Verlag. Nieuwe medewerkers om dit bandwerk tot een goed einde te brengen, waren meer dan welkom in Studio Vandersteen. Eén van die jonge tekenaars was Hugo Vermant. Vermant werd in 1932 geboren te Niel, een steenbakkersdorpje in de Rupelstreek, waar hij lid was van de scouts van Hellegat. In 1951 begon hij aan de Sint-Lucasschool te Brussel een algemene opleiding Sierkunsten. Na dit eerste jaar trok hij naar het leger waar hij tot 1954 zijn dienst van 18 maanden vervulde. Vervolgens hervatte hij van 1954 tot 1957 de studies Sierkunsten te Brussel.

Eenmaal deze hogere opleiding voltooid, ging Vermant aan de slag als etalagist bij Nutricia en de Brusselse firma Decorum. Omstreeks 1966 wou hij zijn oude jeugddroom, tekenaar worden, waarmaken. Hij contacteerde diverse uitgeverijen en bezocht hun stands op de Boekenbeurs te Antwerpen. Weldra had hij enkele illustratie-opdrachten voor de Hasseltse uitgeverij Heideland (zie bibliografie) en voor Altiora te Averbode. De eerste contacten met pater de Kesel alias Nonkel Fons (Averbode) dateren van 1966. Mogelijk als proef tekende hij de voorkaft en een illustratie bij een verhaaltje van C. Guirlande voor het *Zonneland*-nummer dat verscheen op 22 april 1966 (nr. 16). Vermant begon in datzelfde jaar de strip *De avonturen van Walt Mistral* te tekenen [1]. Het scenario was geleverd door de piepjonge schrijver Leopold Houthooft (1947-1967), die sinds juli 1965 een aantal *Vlaamse Filmkens* had gepubliceerd rond de privé-detective Walt Mistral [2].

De avonturen van Walt Mistral (Zonneland 5.7.1968)

Lees volgende week het
Vlaams Filmke nr. 762

WALT MISTRAL TEGEN DE SCHORPIOEN

door
Leopold Houthooft
Prijs : 5 fr.
Bestellen :
Goede Pers, Averbode.

De plot van het stripverhaal moet gerealiseerd zijn ten tijde van *Walt Mistral zoekt een onbekende* (*Vlaamse Filmkens*, 700, 28.10.1966). In dit verhaal wordt Mistral een laatste keer vergezeld van reporter Stan Lindens. Ook hoofdinspecteur Booms die in de vorige verhalen nog inspecteur was, beleeft in dit "Filmke" zijn laatste optreden. In het volgende "Filmke" (*Walt Mistral duikt op*) zijn Lindens en Booms definitief verdwenen; detective Mistral wordt nu bijgestaan door zijn assistent Frank Sterks. De laatste drie *Vlaamse Filmkens* van Walt Mistral (nrs 735, 754, 762) verschenen net als het jeugdboek *Walt Mistral waagt alles of niets* na het plotse overlijden van Leopold Houthooft [3]. Bij nader toezien blijkt het scenario van het Mistral-stripverhaal (1966-1967) wat later herwerkt te zijn tot een *Vlaams Filmke* (nr. 762) dat net als de strip in 1968 bij Averbode verscheen. Voor een ijverig lezertje moet het verwarrend geweest zijn eenzelfde Mistral-verhaal gelijktijdig in twee versies te kunnen lezen.

Houthooft was als stripscenarist met Walt Mistral aan zijn proefstuk toe. Gelijktijdig met dit Mistral-verhaal schreef hij *Vacantie aan de grens*, een strip die werd getekend door Buth [4]. Uit een brief van hoofdredacteur De Kesel blijkt dat Vermant niet tevreden was over het scenario en hieromtrent Nonkel Fons kwam spreken.

In de tweede helft van de jaren zestig was het aandeel van de strips in *Zonneland* geslonken tot twee beeldverhalen per nummer (telkens één pagina). Net als voorheen konden ook jonge onervaren tekenaars hier debuteren. Waarschijnlijk stelde men zich te Averbode met het mindere talent tevreden om aldus de kosten te kunnen drukken. Bovendien betekende de strip eerder een efficiënte publiekslokker dan wel een waarde op zich zoals bij professionele stripbladen als *Robbedoes* en *Kuifje*.

Dit eerste stripverhaal van Hugo Vermant is eerder stuntelig getekend (afb. links). De statische figuren

bewegen zich in schrale decors. De inkleuring die Vermant zelf verzorgde, brengt enig reliëf in de vlakke tekeningen. Het verhaal komt slechts langzaam op gang. Om de spanning enigszins op te drijven, verschijnt het hoofdpersonage Walt Mistral slechts na 14 (van de 36) pagina's. Deze truc gebruikte Houthooft ook in *Walt Mistral duikt op* (*Vlaamse Filmkens*, 720, 17.3.1967) waarin de Schim zich op het einde van het avontuur bekend maakt als detective Mistral.
In de laatste aflevering nemen Mistral en Lindens afscheid van de lezertjes met een "Tot weerziens !!" Mogelijk voorzag Houthooft een tweede strip van Mistral, die reeds met succes in de Vlaamse Filmkens was gelanceerd. Zijn onverwachte dood bracht een voortijdig einde aan de avonturen van Walt Mistral, de onvervaarde detective.

Studio Vandersteen werft aan

De losse opdrachten voor Averbode en uitgeverij Heideland waren onvoldoende om een carrière uit te bouwen. Toch trok Vermant in 1967 zijn stoute schoenen en vestigde zich als zelfstandig tekenaar.
Het was hem niet ontgaan dat Studio Vandersteen dringend op zoek was naar tekentalent. Na een telefoontje met Vandersteen zelf werd afgesproken in Taverne Marcel op de Groenplaats te Antwerpen.

Hugo Vermant. Illustratie voor Geert en zijn kornuiten van Marcel Verbeeck (1969)

Vandersteen, die in dit etablissement elke maandagavond vertoefde, stelde Vermant meteen voor om mee te werken aan de Jerom-productie voor Duitsland. Vermant stemde dadelijk toe en ging eind 1967 aan de slag voor Vandersteen. In de studio te Kalmthout haalde hij haast wekelijks enkele pagina's van Jerom op die Paul Geerts in potlood had geschetst. Deze goed uitgewerkte potloodtekeningen zette hij thuis te Wilrijk in inkt. Aan een strak tempo haalde Hugo weldra een goede regelmaat van tien tot twaalf platen per week. Per geïnkte pagina ontving hij 300 of 350 fr. Toen hij na enkele maanden voldoende routine had verworven, werden de decors minder verfijnd uitgewerkt. Hier kon hij dan -in beperkte mate- zijn tekentalent bot vieren. Tijdens de vakantie stak zijn vrouw Greet een handje toe bij het opvullen van de zwarte vlakken.
Op datzelfde moment waren er nog andere freelancetekenaars aan het werk voor Jerom, die Hugo slechts toevallig in de Studio kruiste bij zijn wekelijkse bezoeken. De namen van deze illustere onbekenden zijn na dertig jaar spijtig genoeg uit Hugo's geheugen gewist. Slechts één enkele keer kreeg hij van Karel Verschuere (wegens tijdsgebrek) een tweetal Bessy-pagina's toevertrouwd.

De invloed van Vandersteen

De ervaring die Vermant bij Studio Vandersteen had opgedaan, werd ook zichtbaar in zijn illustratiewerk. Na de stroeve illustraties die hij in 1966-1967 realiseerde, kwam hij vanaf 1968 tot een soepele lijn onder invloed van Vandersteen (zie afb. links). Vele motieven zijn rechtstreeks ontleend aan het Vandersteen-idioom, zoals het gespreide handgebaar, de wolkenhemel, de struikjes en dies meer.
De terloopse vermelding van zijn illustratiewerk in boekrecensies van de katholiek geïnspireerde *Jeugdboekengids* is wisselend qua waardering. Recensent Bert de Bois laat zich als volgt uit: "De illustratie, die hier echter van minder belang is, kan ons niet bekoren"; M. van Veerle vermeldt een "Sprekend kaft" [5].
Al gauw nam het inkten van Wastl 80% van zijn werk in beslag. Hij slaagde er vaak in om vier platen per dag te inkten. Toen Vandersteen in de zomer 1969 meer werk in het vooruitzicht stelde, overwoog Vermant om zelf een hulpje in dienst te nemen waardoor de omzet gevoelig kon toenemen. Maar plots was het sprookje gedaan. Eind 1969 werd de samenwerking met Studio Vandersteen stopgezet. Meteen viel zijn grootste opdrachtgever weg. Omdat de losse boekillustratieopdrachten voor uitgeverijen een te onzeker inkomen opleverden, besloot Vermant het over een andere boeg te gooien.

Einde van een tekencarrière

In januari 1970 verhuisde Vermant naar Mol waar hij een zaak voor binnenhuisinrichting overnam, die hij samen met zijn vrouw Greet tot 1982 leidde. In 1982 trok hij terug naar Antwerpen en nam een zaak van zelfbouwmeubels over. Na het faillissement van deze meubelzaak begon Hugo halftijds als conciërge in een flatgebouw te Berchem. Om de rest van zijn dagen nuttig te besteden, legde hij in 1982 toe op het etsen in de Kunstacademie te Berchem. Vanaf 1986 volgde hij diverse cursussen kalligrafie bij de vereniging Kalligrafia o.l.v. Joke Van den Brandt, Goedele Soetewey en Claude Mediavilla. Momenteel onderwijst Vermant zelf kalligrafie in het atelier 't Schreefje te Schilde.

Bibliografie

1. Strips

De avonturen van Walt Mistral
Zonneland, jg. 49, 6 (9.2.1968) - 42 (18.10.1968)
scenario : Leopold Houthooft

Rikkie en Nikkie
Ohee, 256, X.X.19XX

Rikkie en Nikkie
Ohee, 281, X.X.19XX

2. Medewerking aan strips

Hugo Vermant verzorgde van eind 1967 tot omstreeks augustus 1969 de inkting van een aantal verhalen van Wastl (Jerom). De potloodtekeningen van deze verhalen zijn van de hand van Paul Geerts. De voorkaften zouden in Duitsland getekend zijn. Vermant inkte ondermeer:

Der Club der Muskelprotze, *Wastl*, 48 (8.9.1969)
Het Stuntmannensyndicaat, Vlaamse voorpublicatie in *Het Belang van Limburg*, 18.7 -12.9 '72 ; albumuitgave '74

Der Aufstand der Roboter, *Wastl*, 58 (17.11.1969)
De bijenkorf; Vlaamse voorpublicatie in *Het Belang van Limburg*, 13.9 - 24.11.1972 ; albumuitgave 1974

3. Geïllustreerde uitgaven

Lode Stevenberg, *Inspecteur Hinssen en de zwarte schat*, (*Het fonteintje*), Hasselt (Heideland), 1966.
69 p., omslagill.? en ill. ; ook in gebonden uitgave

Olga de Wit, *Gevaar x 3*, (*Het fonteintje*),
Hasselt (Heideland), 1966.
86 p., omslagill.? en ill. ; ook in gebonden uitgave

Angèle Dalschaert, *Voorbij de zevenster*, (*Het fonteintje*), Hasselt (Heideland), 1967.
138 p., omslag ill.? en ill. ; ook in gebonden uitgave

Jos Ghysen, Louis Verbeeck, Gaston Durnez en Jan De Spot, *Omnibus van de Vlaamse humor*,
Brussel (Reinaert Uitgaven), 1968.
576 p., omslagill.
herdrukken: 2_ Brussel-Roosendael (Reinaert Uitgaven) 1969 ; 3_ Brussel (Reinaert Uitgaven) 1971 ; 4_ Brussel (Reinaert Uitgaven) 1973 ; 5_ Brussel (Reinaert Uitgaven) 1975 ; 6_ Brussel (D.A.P. Reinaert Uitgaven) 1975 ; 7_ Zele (D.A.P. Reinaert Uitgaven) 1976 ; 8_ Zele (D.A.P. Reinaert Uitgaven) 1977. Alle herdrukken tellen 576 p.

Maurice Renders, *Het gestolen testvliegtuig. Een avontuur van Hans, Hilde en Henk*, (*Het fonteintje*),
Hasselt (Heideland), 1968.
79 p., omslagill. en ill.

Mia Coomans, *Reddende handen*, (*Het fonteintje*),
Hasselt (Heideland), 1968.
95 p., omslagill. en ill.? ; ook in gebonden uitgave

Leen van Marcke, *Kat op zolder*,
Hasselt (Heideland), 1968.
135 p., omslagill. en ill. ; ook in gebonden uitgave

Maria De Vleeschouwer - Verbraeken, *Kinderen van Gent*, (*Het fonteintje*),
Hasselt (Heideland), 1968.
128 p., omslagill. en 4 zwart-wit ill.

Valère Depauw, *Het geheim van de dubbele muur*,
Brussel (D.A.P. Reinaert Uitgaven), 1968.
240 p., omslagill. herdruk: 2_ Brussel (Reinaert Uitgaven), (*Reinaert romanreeks*, 198) ; 238 p.

P. Deray, *Cours de Dessin Technique. Tracés géométriques - Projections - Perspectives - Représentation et cotation normalisées de pièces*,
Antwerpen (Editions Plantyn), 1968, omslagill.

Marcel Verbeeck, *Geert en zijn kornuiten*, (*Het fonteintje*),
Hasselt (Heideland-Orbis), 1969.
72 p., omslagill. en 6 zwart-wit ill.

Maurits Renders, *De Stalen Saurier*, (*Het fonteintje*),
Hasselt (Heideland-Orbis), 1970.
88 p., omslagill. en 6 zwart-witill.

Mia Coomans, *Koch en Cupido*
omslagill.(verdere gegevens ontbreken)

E. Engel, *Mémento d'électricité industrielle*, dl. 1
omslagill. (verdere gegevens ontbreken).

Leo Roelants, *Wie hoe waarom ?*,
Hasselt (Heideland), (datum onbekend), omslagill.

4. Illustraties in tijdschriften

Christina Guirlande,
'De geschiedenis van de Tadsj-i-Mahal',
Zonneland, 47, 16, 22.4.1966: p.301 en omslag.

L. Vannieuwerburgh,
'Een zonnescherm en een paar sandalen',
Zonneland, 49, 5, 2.2.1968: p.79 en omslag.

5. Literatuur

J[an] S[met], 'Vermant, Hugo',
Wordt vervolgd. Stripleksikon der Lage Landen,
(eds. Evelien en Kees Kousemaker), Utrecht-Antwerpen, 1979: 228.

J[an] S[met], 'Zonneland (Zonnekind, Zonnestraal, Doremi)',
Wordt vervolgd. Stripleksikon der Lage Landen,
(eds. Evelien en Kees Kousemaker), Utrecht-Antwerpen, 1979: 238.

ARTO, 'Gekleurde pentekeningen van Hugo Vermant', *Gazet van Antwerpen*, 12.12.1991: ?.

'Hugo Vermant blijft verknocht aan zijn geboortestreek. De sfeer van Klinkaart op handgeschept papier in Rumst', *Gazet van Antwerpen*, 30.7.1992: 25.

Voetnoten

1. Op de derde plaat van het stripverhaal treft men de datering 1966 aan.
2. Met dank aan zijn broer Willy Houthooft die mij een overvloedige documentatie toestuurde. Tevens wens ik Luk Schokkaert, bibliothecaris bij het Katholiek Documentatieentrum te Leuven (Kadoc) te danken die mij in contact bracht met Willy Houthooft. In een latere bijdrage zal ik de rol van Lepold Houthooft als scenarist uit de doeken doen.
3. *Walt Mistral waagt alles of niets*, (*Goede Pers pockets*, 3), Averbode (Altiora), 1967 (124 p., geïllustreerd) is een bundeling van drie Walt Mistral-verhalen die tevoren als Vlaamse Filmkens waren uitgegeven.
4. *Zonneland*, 16.12.1966 - 2.6.1967.
5. Bert deBois, recensie van: Maurice Renders, *Het gestolen testvliegtuig* [1968], *Jeugdboekengids*, jg. 10, nr. 5, juni 1968: 76 ; M. van Veerle, recensie van: Mia Coomans, *Reddende handen* [1968], *Jeugdboekengids*, jg. 10, nr. 6, juli-augustus 1968: 89. Naar mijn mening is het net andersom.

SUPER PROMO

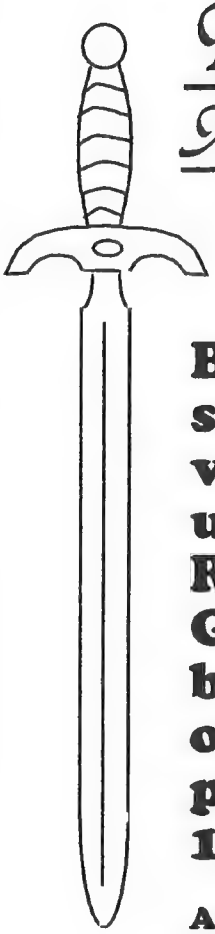

Rode Ridder
Avonturen - Spel
150,-

Bij aankoop van strips ter waarde van 250,- BF, kan u tevens het Rode Ridder Gezelschapsspel bekomen aan de ongelofelijke prijs van slechts 150,- BF!

Aanbieding geldig in april '96. Niet verenigbaar met andere promoties of kortingen.

Houtekiet Strips
L. Melsenstr. 1, 3000 LEUVEN
Telefax: 016/23 22 78
Nieuw & 2de hands!

STRIPWINKEL
HET „B"-GEVAAR

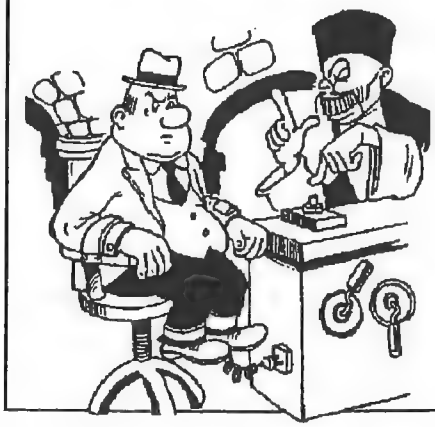

ERIK DENEYER
Greepstraat 15
1000 BRUSSEL
open maandag-zaterdag
10u30 - 19u00
tel-fax 02/513.14.86

WOEFKE
BOEKEN - STRIPS
CD - VIDEOFILMS
INKOOP - VERKOOP
STRIPANTIQUARIAAT
ANTWERPSESTRAAT 185,
2640 MORTSEL (ANTWERPEN)
tel. 03/449.15.60
Open: van 9 tot 18 uur.
Donderdag gesloten

STRIPWINKEL
BONTE
inrichter van de
BRUGSE STRIPBEURS
In het Boudewijnpark te St. Michiels
Heidelbergstraat 5
8200 BRUGGE 2
open van 13 tot 19u.
zondag en maandag gesloten.
Tel/fax: 050/ 38.35.78

Merho versus Jerom, de gouden stuntman

Vijfentwintig jaar geleden begon Merho zijn strip-carrière bij Studio Vandersteen te Kalmthout. [1] Toen hij in juni 1970 afstudeerde aan Sint-Lucas te Brussel, droomde de ambitieuze Robert Merhottein van een eigen stripreeks. Lang voor zijn hogere studies in de hoofdstad was hij reeds gebeten door de stripmicrobe. Omstreeks 1961-62 bezocht hij Pom waar hij voor het eerst originele stripplaten zag. Er zouden nog enkele bezoekjes aan de tekenaar van *Piet Pienter en Bert Bibber* volgen. In het laatste jaar van de humaniora (1965-66) voorzag hij het maandelijkse schoolblaadje *Jong Karitas* van de avonturen van *Zoz en Zef*. Deze helden werden in een album geperst (1000 ex.) dat mede de schoolreis naar het verre Italië hielp bekostigen. Van 1966 tot 1968 verschenen gags en een vervolgverhaal van *Comi en Dacske* in *De Middenstand*, het tijdschrift van Comidac, een afdeling van het Christelijk Bureau voor Middenstand. Ook van deze jeugdzonde verscheen een album, namelijk *Gekidnapte zegeltjes* (1968).

Cool in France

Merho's stripwoede bekoelde in Sint-Lucas waar zijn medestudenten eerder negatief stonden tegenover de traditionele Belgische strip. Alle heil kwam toen uit Frankrijk, onder de vorm van *Barbarella* en andere artistieke strips, geïnspireerd door de pop art.
Enigszins ontmoedigd ging hij te rade bij Erik Van de Meulebroecke die toen *Jim Lont* voor de *Gazet van Antwerpen* tekende. Robert vatte opnieuw goede moed en solliciteerde in de zomer van 1970 bij Studio Vandersteen. De eerste sollicitatiebrief bleef zonder gevolg. Dankzij een introductie van Karel Biddeloo kreeg Merho de kans om Willy Vandersteen himself te ontmoeten. Op dat ogenblik zocht de Antwerpse grootmeester via advertenties in kranten dringend medewerkers voor de gigantische productie van de Duitse *Jerom* (*Wastl*). Bovendien had Eduard de Rop, de belangrijkste Jerom-tekenaar, net de Studio verlaten voor het project van Karel Verschuere, waar hij maar enkele maanden zou werken. Na een proefplaat van Jerom in inkt te hebben gezet, kon Merho een week later onverwijld aan de slag. De productie voor Duitsland bereikte op dat ogenblik een piekmoment. In 1970 vlogen er wekelijks 150.000 *Wastl*'s en 220.000 *Bessy's* de deur uit. Iedereen die in Studio Vandersteen met pen en penseel overweg kon, werd ingeschakeld. Wekelijks werd een verhaal van 28 platen klaargestoomd. Door de grote tijdsdruk konden diverse jonge talenten in Studio Vandersteen aan de slag. Aldus debuteerde ook Erik de Rop, zoon van Eduard, in 1970 te Kalmthout als inkter voor Jerom. Vandersteen was intensief betrokken bij dit slopende bandwerk. Net als zijn schoonzoon Alex Willequet brouwde hij

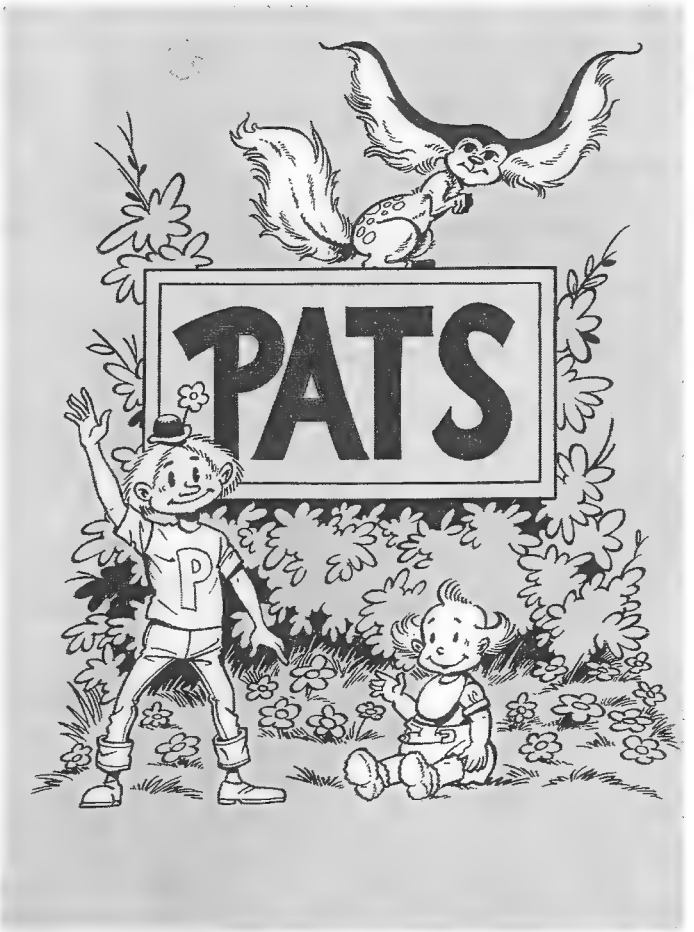

Een album van Patskrant met Pats II, Flappy en Trezebees.

scenario's voor Wastl.
Paul Geerts, die op 2 januari 1968 in Studio Vandersteen begon, was eveneens aangeworven voor Jerom, waarvoor hij zowel tekende als inktte. De niet aflatende inzet van Geerts blijkt uit een
anekdote. Volgens Merho sleutelde Paul -zonder dat de baas het wist- na zijn dagtaak aan een scenario van Jerom, dat hij uittekende en inkte. Toen hij dit aan Vandersteen toonde, was deze zo opgetogen over het verborgen talent van zijn kersverse medewerker, dat ze weldra samen plots voor Jerom bedachten.
Eind 1969 nam Geerts met *De charmante koffiepot* de inkting van *Suske en Wiske* van Eduard de Rop over. De bijdrage van Merho tot de avonturen van de Gouden Stuntman bestond er in de summier uitgewerkte potloodtekeningen van Willy Vandersteen in inkt te zetten.

Merho versus Jerom

De Ring van Ingelein was één van de eerste vier verhalen waarover Merho zich boog in die zomer van 1970, allen met scenario en tekeningen van Willy Vandersteen [2]. Potloodschetsen waren toen nog niet aan Merho besteed. Toch was Vandersteen tevreden

over zijn jonge medewerker: in een brief gaf hij Merho te kennen dat hij na zijn legerdienst opnieuw in de Studio terecht kon. Na enkele maanden verliet Merho de Kalmthoutse villa om zijn legerdienst te vervullen bij de Tweede Jagers te paard te Ludenscheid. Daar tekende hij zoals bekend *Soldaat Janssens* voor het blaadje *Shako*, een strip die Hec Leemans zou voortzetten als *Jager Janssens*.

Zwart tekenen

Toen Merho in 1971 afzwaaide, solliciteerde hij onverwijld bij Studio Vandersteen. Door een terugval van Wastl was er echter geen nood meer aan extra tekenaars. Robert trok naar Jef Nys en Berck, zonder enig succes. Uiteindelijk werd hij dan toch in 1971 aangenomen in Studio Vandersteen, op voorspraak van Paul Geerts. Deze wees Willy er op dat extra mankracht nodig was voor *Pats*, de nieuwe reeks die op stapel stond. Het eerste jaar draafde Merho als manusje-van-alles van de ene reeks naar de andere. Hij inktte verder aan Jerom, waarvan de omvang van een verhaal van 28 platen tot 22 was gereduceerd. Vervolgens werden de Wastl-strips herleid tot 10 platen per week en tenslotte tweewekelijks. De meeste medewerkers aan Jerom werkten als freelance, op zelfstandige basis dus.

Alleen Jeff Broeckx was in vast dienstverband bij de Studio. Voor het tekenen en inkten van een plaat kregen de medewerkers 825 fr. per pagina betaald.

Hugo Vermant die in 1968-1969 voor Jerom inktte, ontving 300 à 350 fr. voor het inkten van één plaat

Om behoorlijk aan de kost te komen, was het best dagelijks een viertal platen te inkten of er een tweetal uit te tekenen en in inkt te zetten. Eugène Goossens, die later *De Geuzen* zou inkten, tekende zo talloze *Jerommekes* uit. Naast het werk aan Jerom, verleende Merho assistentie aan Karel Biddeloo bij het inkten van decors voor *Safari* en *De Rode Ridder*. Hij tekende ook zwart bij in de *Bessy*'s die na hun Belgische publicatie als volwaardige albums uitgegeven werden bij Bastei Verlag. Tenslotte verzorgde hij de inkting van *De Familie Snoek* die sinds 1969 in kleur in *TV-Ekspres* liep.

Na een jaar hard werken werd Merho beloond en kon hij zich wijden aan de voorbereiding van *Pats* waarvan de voorpublicatie in de *Patskrant* op 27 februari 1974 startte.

Frank Huygens & Wim Huygens.

Voetnoten

1. Dit artikel werd gebaseerd op een interview van Wim Huygens met Merho in augustus 1995. Aanvullende gegevens werden ontleend aan "Het definitieve Merho-interview", Clumzy 1, juli-augustus 1981, p.8-11; Danny De Laet, De Vlaamse stripauteurs, Antwerpen, 1982, p.127-137; Jan Smet, "Merho, de kabaretier van de Vlaamse strip", Stripgids 28, juni 1982, p.1-19; Peter Van Hooydonck, Biografie , Willy Vandersteen, De Bruegel van het beeldverhaal, Antwerpen, 1994.
2. *De Ring van Ingelein* verscheen in de serie *Wastl* als nr. 114. In 1974 werd het verhaal opgenomen in het *Suske en Wiske* vakantieboek.

Mag ik de ring nog eens zien, Jerom?
Een kaper on de kust is een baken in zee!
Zwartbaard moest zich wat duidelijker uitdrukken!
Jerom, zou je nu die ring niet teruggeven?
Aan jou... Is van Ingelein.. Ben je gek? Waarom?
Omdat jullie on een vat buskruit zitten ...

KIEKEBANUS

of: de gevaren van genetische manipulatie in de jaren negentig

Het onvermijdelijke is gebeurd: de Vlaamse stripfiguren hebben elkaars adres gevonden in Aha! Strips, en gaan sindsdien regelmatig bij elkaar op de barbecue. Willy Linthout en Merho tekenden zopas het eerste verhaal over zo'n ontmoeting: de familie Urbanus meets *de familie Kiekeboe. Wij kregen beide auteurs, die al tien jaar goed bevriend zijn, voor de micro en ontfutselden hen de volgende bekentenis.*

BS: In Amerika is dat verschijnsel schering en inslag: Superman en Batman drinken een tas koffie bij Spiderman, terwijl Robin de afwas doet. Mag ik één keer raden van wie het idee kwam voor deze strip?

LINTHOUT: Nee, nee, het is géén *cross-over*. Je kan het niet vergelijken met wat in die comics gebeurt. In de Amerikaanse strip wisselen verschillende stijlen en tekenaars constant binnen één en dezelfde reeks. Batman, door wie is die reeks nu eigenlijk nog niet getekend? Nee, wij wilden iets heel anders doen.

MERHO: Het idee is zo'n acht jaar geleden ontstaan, als ik het me goed herinner, en het idee was wel van Willy. We waren eens goed gaan eten...

LINTHOUT: ...en we waren euh... *goe bien* (lacht).

MERHO: Kortom, de details herinneren we ons niet zo goed meer, maar het idee was er, en we zagen dat alletwee zitten. Maar op dat moment was ik juist "in de overgang" tussen Hoste en Standaard Uitgeverij. Ik had dan extra veel werk met de kortverhalen die toen op stapel stonden, en was ook op zoek naar medewerkers. Door tijdsgebrek werd het projekt dus op de lange baan geschoven.

BS: Als het geen cross-over is, wat is er dan anders aan deze samenwerking?

LINTHOUT: Wel, de twee families gaan aan huisruil doen. Maar ieder tekent zijn eigen personages, met alle details, dus ook de volledige "set"! Wanneer Cesar uit de frigo van Kiekeboe een biertje neemt, dan is dat flesje bier getekend door Merho, hé. En de biersleutel ook. Dat is wel erg arbeidsintensief, natuurlijk, en niet alleen de personages, maar ook de originele tekeningen verhuizen constant...

BS: Huisruil, en dan nog met de familie Urbanus? Ik mag er niet aan denken...

LINTHOUT: Huisruil is een interessante formule hoor. Ik heb al eens verteld dat ik graag een huis in Amerika gewild had. Wel, ik heb er iets anders op gevonden. Ik ruil mijn huis met Amerikanen. Die komen dan een maand of twee hier wonen, en wij trekken naar Florida. Dat valt erg goed mee, dat huis daar.

BS: Ja, in Florida aan het strand, dat kunnen we ons voorstellen, maar wat vinden die Amerikanen hier?

Die zijn erg tevreden, want ik heb meer kandidaten dan huizen (lacht). Tenslotte zijn we hier erg goed gelegen, hé. Lokeren is het centrum van Europa, zeg ik altijd (lacht). 't Is toch waar: je bent direct in Antwerpen, Brussel, Parijs, Amsterdam, Keulen, noem maar op. Voor Amerikanen is dat ideaal.

BS: We zijn erg in ieder geval erg benieuwd naar het resultaat. Komt er een voorpublicatie?

MERHO: Dat is wel de bedoeling, maar er is nog niets concreets.

LINTHOUT: Het is ook de gelegenheid om eens iets speciaal te doen. Er zou een Kiekeboe-luxe komen, een Urbanus-luxe, en dan ook een luxe op 60ex. mét originele tekening.

BS: De verzamelaars zullen het graag horen.

MERHO: We voorzien wel een albumuitgave nog voor het einde van 1996, dan vallen we nog mooi in de viering van 100 jaar beeldverhaal. Misschien komt er wel een album in elke reeks, of anders een album op Urbanus-formaat, met een stippellijn om het zelf tot Kiekeboe-formaat te knippen... wie weet?

BS: Hou ons op de hoogte...

(We danken de auteurs voor een exclusief voorsmaakje uit Kiekebanus, dat alvast de sfeer schetst.)

© Merho&Linthout, 1996.

Beursberichten

Den Bosch, een aangename verrassing

Op aanraden van de voorzitter van de Reclamestripclub togen we dit jaar ook voor het eerst naar de vierde stripbeurs in de Brabanthallen in Den Bosch. We kunnen alvast stellen dat het een succes was. Buiten waanden we ons nog op het vliegveld van Melsbroek, maar dat bleek de *parking* te zijn, en we werden door organisator Peter van der Heyden doorheen een sfeervolle zaal naar onze standplaats geleid. Onverwacht had de organisatie de beschikking gekregen over twee aanpalende zalen, met een mooie bar ertussen. Het geheel had zeker klasse, en dat vonden ook de talrijke bezoekers, onder wie heel wat leden. Zij hadden de weg gevonden dankzij de gratis entreekaart die we in vorig nummer gestopt hadden. De bedankjes daarvoor maken we graag over aan Peter van der Heyden. Iedereen was het er over eens dat dit een beurs met toekomst was: volgend jaar kan Den Bosch alvast op ons rekenen.

Eindhoven?

In Den Bosch troffen we Loek Donders, al jaren mede-organisator van de Zuid-Nederlandse beurs, beter bekend als de beurs van Eindhoven. We schrijven dit niet om Loek een plezier te doen -we hebben het hem al vaak persoonlijk verteld- maar de Eindhovens beurs had altijd een zeer speciale plaats in onze agenda. Breda was de drukste, en Eindhoven was de beste en gezelligste beurs, zo simpel was dat. Sinds het charmante Wiro-gebouw in vlammen opging, raakte de beurs wat op de dool, want zo'n gebeuren verplant je na een tiental jaren niet zomaar. Loek vertelde ons nu in Den Bosch dat hij er na al die jaren mee stopt. Sinds vorig jaar heeft hij een nieuw projekt, de boekenbeurs, met zowel boeken als strips, en daar vind hij de "echte" sfeer terug. Voorlopig gaat hij dus nog niet met pensioen.

Buth was er, maar jij niet!

...op het stripfestival van Beveren-Waas natuurlijk. We hadden zelf ook wat moeite om de zaal te vinden, en er was niet echt een groot aanbod. De speciaal uitgegeven Thomas Pips, *De knettergekke prof* lag klaar. Een aantal sceptici verlieten het pand vóór halfdrie, maar de gelovigen onder ons werden beloond. Een hoed verscheen in de deuropening, waaronder **Buth** zich richting podium bewoog. Plichtsgetrouw signeerde hij tot het allerlaatste album, en hij beloofde ons zelfs een interview. Persoonlijk kunnen we dus niet klagen over onze dag in Beveren-Waas (we hebben zelf ook wat gevonden), maar we kunnen ons niet voorstellen dat de organisatoren gelukkig waren met de erg matige opkomst.

Chateau De Rivieren, appellation contrôlée

Wel belangstelling was er voor het stripfeest in Ganshoren bij Brussel, en terecht. Radio en TV waren op deze kille meidag op post om het land mee te delen dat dit een geslaagd hernieuwd festival was. Dankzij mede-organisator Marco Van Dam werd dit een gezellig tweetalig gebeuren, waar de twee buren-culturen hun plaats hadden. Het leven kan toch aangenaam zijn, en het is niet eens moeilijk. Er was een toffe Nero-tentoonstelling, en Dirk Stallaert en een klein leger van zijn collega's signeerden op zolder dat er de stukken van af vlogen. We kijken uit naar de volgende editie.

Slechts in gevaar...

Het B-gevaar, vermomd als Eric&Marleen, gaf ook présent in Ganshoren en toonde ons de nieuwste collectie ex-librissen, zoals daar zijn de schone nieuwe Nero en ander moois. Graag zouden we elke maand een pagina wijden aan de boeiende gebeurtenissen in de Greepstraat te Brussel, maar het blijkt maar niet te lukken. Blijkbaar raken onze zenders maar niet op elkaar afgestemd. Noteer toch maar dat op vrijdag 14 juni **Joost Swarte** op bezoek komt.

Brussel bevestigt zijn status

We kregen ook een veelbelovende persmap vanwege het Brussels Oldtimer Salon. Mede-organisator en BS-lid Yves Demanet schreef ons dat het salon dit jaar in het teken van Michel Vaillant staat. Uit elk album zullen originele platen te zien zijn, die daarna weer in de kluizen verdwijnen. Jean Graton zal zijn albums signeren, en er komt een speciale affiche, beperkte oplage, gesigneerd door Graton en Jacky Ickx. De liefhebbers weten waarheen.

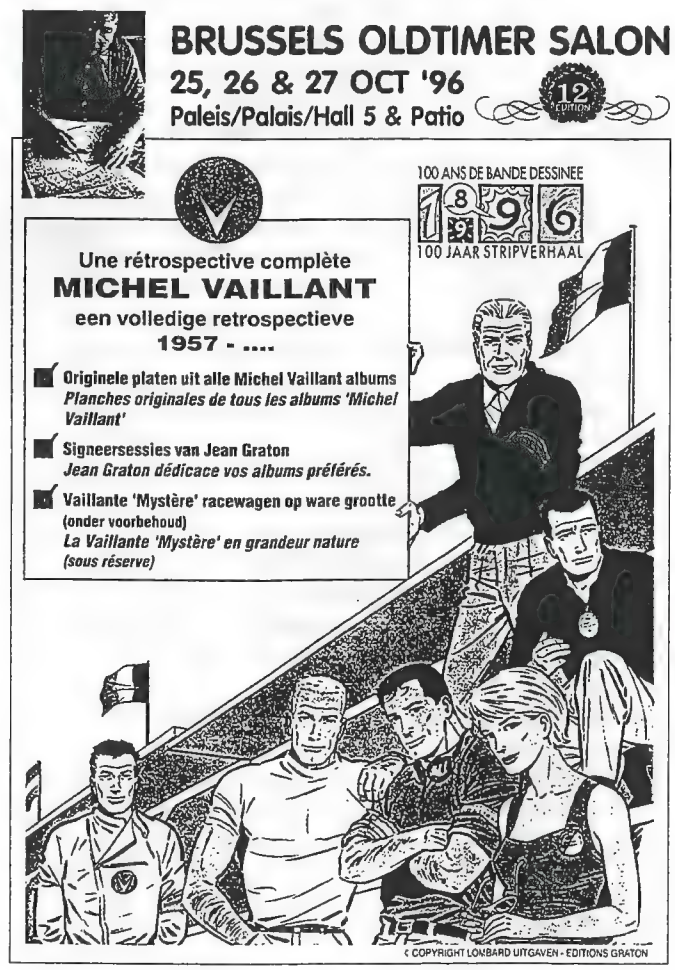
BRUSSELS OLDTIMER SALON
25, 26 & 27 OCT '96
Paleis/Palais/Hall 5 & Patio
12 EDITION
100 ANS DE BANDE DESSINEE
1896
100 JAAR STRIPVERHAAL
Une rétrospective complète
MICHEL VAILLANT
een volledige retrospectieve
1957 - ....
Originele platen uit alle Michel Vaillant albums
Planches originales de tous les albums 'Michel Vaillant'
Signeersessies van Jean Graton
Jean Graton dédicace vos albums préférés.
Vaillante 'Mystère' racewagen op ware grootte
(onder voorbehoud)
La Vaillante 'Mystère' en grandeur nature
(sous réserve)
© COPYRIGHT LOMBARD UITGAVEN - EDITIONS GRATON

Reclamestrips *inzicht!!*

Nieuws vanuit uit het hoofdkwartier van de Reclame-stripclub aan de Westkust, waar visser-voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt. Heelwat strips uit dit artikel zijn op ruilbasis verkrijgbaar. Neem contact op met de Reclamestripclub! Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke. Tel. 058/51.23.02 (Nl:) 003258512302

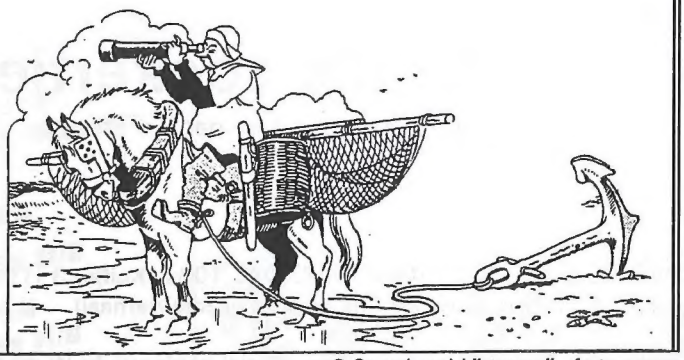

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Alex en de wonderbare visvangst !!

Waar hebben we het over? Alex Benoit vond een Suske en Wiske-album uit 1987, *De Kwaaie Kwieten,* met het BAC-logo (tegenwoordig BACOB bank) rechts onderaan in het zwart gedrukt. Hoe het mogelijk is dat niemand deze strip kent, is niet te begrijpen. Over de oplage of de eventuele aktie weten we niets. Volgens ons is deze uitgave zeer zeldzaam en is de waarde ervan niet te bepalen. Dit nieuws zal weer de nodige opschudding verwekken onder de verzamelaars van Suske en Wiske. Dit bewijst nog maar eens hoe interessant het lidmaatschap is. Alleen hier verneem je dit nieuws en het wordt niet geheim gehouden. Het spel wordt eerlijk gespeeld en iedereen heeft de kans op zoek te gaan naar het begeerde verzamelobjekt. Dit mag ook eens gezegd worden.

Rechtzetting Biografie in de lift

De biografie van Willy Vandersteen, "De Breugel van het beeldverhaal" is ook door OTIS bij Standaard Uitgeverij besteld geweest, en niet door ARTIS zoals de zetduivel het wou in magazine 36.

Strip van de unie

Op de beurs in Beveren werd ons door een lid een zeldzaam boekje getoond. *De verzekeringsmakelaar, uw onmisbare schakel in Autoverzekering*, uitgebracht door de Unie van Makelaars in verzekeringen kommisie IMACO uit Dendermonde. Onze nasporingen eindigden na een drietal telefoontjes bij een VDAB-kantoor waar men ons meldde dat de uitgevers beiden overleden zijn. Het jaartal van uitgave blijft ons onbekend, de tekenaar is Jean Verhagen.

Rik Clement en Kiddy

We plaatsten al eerder een unieke strip van Rik Clement voor Anne Marie De Moor als verkiezingsdrukwerk. Nu vonden we er één van Johan Lameire (een kopie). Verder nog een strip voor een kledingszaak uit Wetteren die "Kiddy" zou noemen. De strip is tevens een nieuwjaarswens en dateert uit 1992.

Onbekend Suske en Wiske curiosum?

Destijds was bij het album *De jolige joffer* een formulier gevoegd 'Verzin de origineelste Suske en Wiske Titel'. Wie toen dit formulier opzond zou van de Standaard achteraf een gevouwen kaart ontvangen. Er zouden zo'n 35.000 mensen gereageerd hebben!? Of dit werkelijk zo was, weten we niet, want deze kaart is bij de verzamelaars niet bekend en ook de bestuursleden van de club zoeken zich zot naar deze kaart!
Aan de andere kant staat een prachtige gekleurde tekening waarin Willy Vandersteen voorkomt. Er staat een dankwoordje op en 'Vrolijke Feestdag'. Het prachtstuk moet uit 1987 dateren. We hebben het in ons bestand opgenomen als 'Een dankwoordje'.

Nieuws uit Nederland

Uitgeverij R.D.H

'Vlucht 713 ' is een stripboekje dat gezonden werd aan klanten en goeie relaties. Verhaal en tekeningen zijn van B.thm. In dit boekje wenst BS-lid Rob den Houten ons 'Prettige Feestdagen en een voorspoedig 1996' namens uitgeverij R.D.H. en medewerkers. Wees gerust Rob, we kregen het wel op tijd, maar dit stukje komt wat laat...

Gemeentelijke brandweer Breda

Ja, we wisten al dat er een Brandweer-stripboek bestond met gele voorkaft, doch dit is een nieuwe vondst. Het 'Brandweer Kleur-Doe Boek', met hetzelfde verhaal erin, maar ditmaal een witte voorkaft en veel dikker.

Bas en Barbara

'10 X Flap uit', uit 1990 daterend, was een uitgave van de Evangelische omroep met diverse strippagina's, met als hoofdspelers Bas en Barbara.

Jan, Jans en de kinderen

Jan, Jans en de kinderen - Adressenboekje is een uitgave van Primafoon van PTT Telecom, versierd met illustraties van Jan, Jans en de kinderen. Eerder zagen we al via satelliet op SBS 6 reklame voor dit adressenboekje.

Brug over troebel water

Nederland aan de Waterkant is ook een nieuwe vondst van het speurdersteam. Het is nog een uitgave uit 1986 van de Rabobank. Het boekje handelt over water in Nederland en het bevat een stripje *Verdwaald in Troebel Water*. De tekeningen zijn van Gieb van Enckevort en het copyright van de strip is van Pinpoint Produkties B.V.

Gratis zoekertjes. Schriftelijk meedelen.

Hou er rekening mee dat we afsluiten vòòr de 10de van de maand.

GEZOCHT:

*Robbedoes: losse nrs. 1027,1043,1044,1045,1081; Kuifje: 3 (1960) Sascha Van Laeken 03/774.10.63 -38-

*Bessy: knipsels uit *Ons Volk*: De drie pijlen (volledig verhaal). Ivo Haine 016/47.22.03 na 18u.(niet op woensdag) -38-

*Suske en Wiske: stickers, albumposters, allerlei papierwerk; Walthéry curiosa. Ik heb ruilmateriaal Jos Greven 089/50.31.16 na 17u.

*Comics en classics: Amerikaans of Nederlands, o.a.: Fantastic Four/4 verdedigers; Hip Comics; Vanderhout uitgaven. Ook ruilen mogelijk tegen divers aanbod klassieke en antieke strips Patrick Vranken 052/30.50.40.

*Michel Vaillant: luxe-uitgave van *Irish Coffee* Michel Sels 015/61.63.89 -37-

*Kiekeboe: Mini-Top Roddel n.a.v. luxe album nr.50; geef 500fr. voor Suske en Wiske briefkaart met striphitparade, bijlage bij familiestripboek '93 Chris Huybrechts 03/665.16.82 -37-

*Ciso Science Fiction 5/6; Brabant Strip Magazine 1 t/m 18; Flintstones 3.1 (Karavaan); De vijf en het spionage-mysterie; USA-strips 1,3,7; Kapoentjesalbums 1952-1, 1952-2, 1952-3, 32,42,45,50,53,54,55. Hendrik Neyts 09/385.43.09 (na 18u.) -36-

*Kiekeboe: alle informatie over de strip, de tekenaar, verschenen albums en gadgets. Nog diverse stukken gezocht, bezit heel wat ruilmateriaal. Roland Guillemijn 056/60.52.89 -36-

*Wordt Vervolgd Striplexicon; Dictionnaire Mondial de la BD (door Gaumer); Matla-katalogus 8° editie; in goede staat. Er kan geruild worden tegens albums of curiosa (zie verder). Martin Floré 050/37.09.77 (voormiddag) -36-

*Marc Sleen curiosa ter inzage, voor beschrijving en eventuele afbeelding in deel 3 van de *Marc Sleen Gids*: postkaarten, posters, sleutelhangers, kalenders, reclamemateriaal, enz.... Yves Kerremans, Lispersteenweg 314, 2500 Lier, 03/488.06.36 (na 18u.) -35-

*Alles over/van Jan Bosschaert, ook info. Ruilmateriaal voorhanden. Prullaria van Batman: puzzels, autootjes, popjes, etc... Michael Michiels 03/644.44.49 -35-

*Pats, losse nummers tot 1974. Bart Van Nuffel 052/34.12.56

*Weekbladen: Kuifje '49: 37t/m52, '51: 1t/m52, '59: 38, '61: 1-20-40, '63: 44-51 ; Robbedoes: 799t/m809,862t/m864, 873, 1254 ; KZV: '49: 48 ; Wrill: 16t/m24, 61t/m77, 81, 85t/m98, 138t/m141, 163 ; PumPum: alle jaren met Kresse, Toonder en Dulieu ; Mickey: 313, 314, 325, 326, 329, 359, 469 ; alles over Paulus de Boskabouter in tijdschriften en damesbladen. Tevens aangeboden: Zeer veel stripalbums en stripweekbladen, stuur een zoeklijstje! -35- Willem in 't Hout, Ketensedijk 27, 2902 LA Capelle a/d IJssel, 010-4517605.

*Brabant Strip Magazine nrs. 1 t/m 8,10,11 ; Kiekeboe nrs. 1,2,37 ; Standaard Kiekeboe 23,30,34,38,39,41 (1ste herdruk) ; Stripschriften nrs. 149-247 ; Robbedoes losse nrs. 10/3/83, 12/12/83, 20/5/86, 18/6/86 Filip Lomme 02/452.50.08 na 20u00. -36-

*Kuifje albums 1,2,13,15,17,25,30,56,59,60; Kuifje pocket 1,2,3,19. Ludwig De Koninck.

*Bravo losse nummers 7°jg.; Mickey los nr. 422 ; Pep jg. 1963+1965 ; Ons Volkske albums 10, 28, 29 ; Ohee 15,34,99 ; Robbedoes nr.457 ; Op het eiland Amoras, 1ste druk, niet noodzakelijk perfect, maar wel in "originele staat". Patrick Vranken 052/30.50.40.

TE KOOP/RUILEN:

*Suske en Wiske: De Zwarte zwaan (1°dr), De geverniste zeerovers (1°dr), De Tartaarse helm (2°dr), De Stemmenrover (2°dr); Ons Volkske albums 23,24,25,26,27,28; Robbedoes album 52. Prijs overeen te komen. Harry de Cock 052/35.11.35

*Suske en Wiske: de 5 Milkana-poppen, 5000fr. Joeri Delamane, J. Van Gentstr. 14, 9940 Ertvelde -36-

*Kuifje: *Tintin en Amerique*, zwart/wit; tal van curiosa: houten puzzel, puzzels jaren '60, wenskaarten, LP, sigarenbanden, Bobbie bubble gum-doos, stickers Salik, glazen, ... Didier Lybeer 051/30.83.32 -36-

*Reclameobjecten en -curiosa van talrijke stripfiguren en reeksen, tevens tal van interviews met auteurs. Martin Floré 050/37.09.77 (voormiddag) -36-

*Nero 32 1ste drukken in goede staat: o.a. Rattenkasteel, Rode keizer, ... Chris Huybrechts 03/665.16.82 -37-

*Suske en Wiske weekblad "leesportefeuille": nr.2 Kiekeboe in carré; nr.9 Fanny op surfplank. Filip Lomme 02/452.50.08 na 20u00. -36-

In de tofste gemeente van België, komt dit er straks nog bij :

MEER DAN 120 TEKENAARS
Vallès, Griffo, Bergèse, Roba, Weinberg,
Craenhals, Vink, Yann, Bosschaert, Marvano,
Magda, Janvier, Meynet, ...

GRATIS SIGNEERKAARTEN

VERKOOP ORIGINELEN 11/8

STRIPRUILBEURZEN
ZONDAG 28/7 en 11/8

SECIALE UITGAVE
JAN BOSSCHAERT
De Grote Vlaamse
Tekenaars nr. 5

11e Fristi stripfestival
KOKSIJDE
Axion 20/7 t/m 11/8/'96

Kerkplein, centrum Koksijde-Bad
Info : (058) 51 88 10

Het Laatste Nieuws Knack Libelle Donna Gemeentekrediet GERO © Jan Bosschaert '96

STRIPS - GADGETS - WENSKAARTEN - SNOEP - DRANK
Open : ma-do: 14-18u ; vr: 14-18u30 ; za: 10-18u

STRIPWINKEL
COMIC STRIPS
DE SPECIAALZAAK IN STRIPS
Hoogstraat 28 - 2800 Mechelen
Tel. 015/ 42.06.50

STRIPWINKEL TISTJEN DOP
Patersstraat 96, 2300 Turnhout
Tel. en fax: 014-428829
Woensdag gesloten !

Speciaalzaak strips

Plouvier A. - Mahy C.

PHILBO

Boek- en papierhandel

HRB 570.358 - BTW BE 578.679.630

Artis - Historia en Soubry Ruilcentrum

Ontwerp Drukkerij Dupress 02/253 62 19